

RANDKRANT

Maandblad over de Vlaamse Rand · juni 2022 · jaar 26 · #05

FR · DE · EN

traductions
Übersetzungen
translations

Groeven door het land

Randatlas
Op expeditie
door de Rand

Els Cleemput
‘Volg de blauwe zwaai-
lichten en je komt er’

Pedro Facon
‘Een crisis onthult wat
echt belangrijk is’

Dimitri Leue met
een ode aan de vrijheid,
de verbeelding
en het kind-zijn

Thierry Demol (28) uit Vilvoorde werd door Jim Denayer aangeduid om **deketing** voort te zetten. Demol werkt in Merchtem, wandelt graag en is actief in het vrijzinnig ontmoetingscentrum in Vilvoorde.

‘Ik ga de Rand missen’

Thierry Demol is geboren en getogen in Vilvoorde. ‘Ik ging naar het Atheneum waar ik wiskunde-wetenschappen deed. Daarna studeerde ik aan de KU Leuven af als industrieel ingenieur in de afstudeerrichting chemie. Nu werk ik als sales- en designer-medewerker bij Creon in Merchtem. Dat is een bedrijf gespecialiseerd in slangen en hoezen voor de industrie. Het is mijn eerste baan waar ik nu zeven maanden aan de slag ben. Ik raak stilaan ingewerkt, maar er is veel dat ik nog niet weet. Dat maakt het interessant.’

Demol is actief in het harmonieorkest Pharaïdis in Steenokkerzeel, waar hij saxofoon speelt. ‘We repeteren regelmatig en twee keer per jaar treden we op. Ik ben ook penningmeester van het vrijzinnig ontmoetingscentrum R. Moucheron in Vilvoorde. Daar organiseren de vrijzinnige verenigingen hun activiteiten en het is de thuisbasis van het Huis van de Mens. Daarnaast ga ik graag wandelen met mijn beste vriend Mikael. In het Domein Drie Fonteynen in Vilvoorde, maar ook in de rest van de Rand en Brussel. Je moet het niet ver gaan zoeken om mooie landschappen te zien. In de zomer gaan we kamperen en doen we trektochten. Heel fijn om te doen. Voor corona leefde ik me om de twee weken uit met bordspelen zoals Ticket to Ride. Dat kon een hele tijd niet omwille van corona, maar we willen die activiteit hernemen.’

Co-housen

Demol woont bij zijn ouders aan de Rooseveltlaan in Vilvoorde. ‘Het wordt stilaan tijd om te verhuizen. Na de zomer ga ik in Leuven co-housen met vrienden die ik tijdens mijn

studententijd leerde kennen. Ik ga de Rand missen, maar Vilvoorde ligt in het midden van Leuven en Merchtem. Ik zal dus nog regelmatig bij mijn familie langsgaan en met vrienden afspreken. Mijn connectie met de Rand zal er altijd zijn. Of ik in Leuven zal blijven wonen, hangt een beetje af van het verkeer. Ik wil geen uren onderweg zijn.’

Dubbel gevoel

Over zijn thuisstad heeft hij een dubbel gevoel. ‘Er is de laatste jaren veel geïnvesteerd in de stad. Vilvoorde is leefbaarder geworden. Je kunt er mooie wandelingen doen. Ik merk wel dat veel van mijn leeftijdsgenoten de stad ontvluchten. Ze kiezen voor het groen in Zemst, Merchtem of Meise bijvoorbeeld. Sommige trekken naar Mechelen. Dat is een bruisende stad. Niet dat er in Vilvoorde niets te beleven valt, maar op vrijdag na middernacht is er bijvoorbeeld nog moeilijk iets te vinden dat open is. Dan moet je naar Mechelen of Brussel, wat ik ook doe. Er is ook veel leegstand in de stad. Toen er sprake was van Uplace trokken een deel van de grote en kleinere winkels weg uit Vilvoorde. Uplace is er niet gekomen, maar de winkels in het centrum blijven leegstaan. De stad probeert er wel iets aan te doen, maar dat blijft moeilijk. Voor mij mogen er ook meer festivals, optredens en evenementen georganiseerd worden, locaties genoeg. Wat ik ook graag doe, is reizen. In september staat Vietnam op het programma. Ik wil ooit ook eens een jaar alleen door Zuidoost-Azië trekken of zelfs op wereldreis. Zover is het nog niet. Eerst sparen voor die reis.’

TEKST Joris Herpol • FOTO Filip Claessens

04

Randatlas

Op expeditie in de Rand

VERDELING RandKrant juni wordt bus-aan-bus verdeeld in Grimbergen, Vilvoorde, Machelen, Zaventem, Kraainem, Wezembeek-Oppem, Tervuren, Overijse en Hoellaart.

26 Hoe meer schoorstenen hoe welvarender

In *Nagelaten nijverheid* maken we een leerrijke wandeling door Vilvoorde. De stad is bekend van haar industrieel verleden, maar ook de eerste stad met een publieke waterleiding en openbare badhuizen met stichtende leuzen op de voorgevel.

EN

32 'Probeer een goed mens te zijn'

'Meriama Boukhriss is fier om Vilvoordenaar te zijn. Het belet haar niet om ook trots te zijn op haar Marokkaanse wortels. Ze vindt het jammer dat er nog steeds heel wat angst voor het onbekende bestaat en pleit voor meer luisterbereidheid en openheid.

AGENDA

JUNI
2022

- 06 VANASSETOTZAVENTEM
- 09 DEMENSENZIJNDING
- 13 MIJNGEDACHT
- 14 TEKENSVANDETIJD
- 19 BOUWERK
- 21 24 CULTUURINTERVIEW

EN OOK

- 12 **De Groene Wandeling**
De verrassende Woluwevallei
- 18 **Pedro Facon**
'Een crisis onthult wat echt belangrijk is'
- 22 **Prachtig afzien**
op de Groene Gordelroute

UIT IN DE RAND

31 Zelfportretten van een mysterieuze straatfotografe

Het werk van fotografe Vivian Maier is in de eerste plaats een schoolvoorbeeld van Amerikaanse straatfotografie. Deze expo in Bozar gaat dieper in op een tachtigtal zelfportretten en zoomt in op haar geheimzinnige persoonlijkheid.

Randatlas

Op expeditie in de Rand

Met zijn tent en een team verkenners reist Johan Buytaert van Randatlas de volgende twee jaren door de Rand. Op zoek naar wat dat *Rand-zijn* precies is. Alseberg is de eerste stop.

TEKST Koen Demarsin • FOTO Filip Claessens

Windhaan

De windhaan viel bijna van zijn stokje die avond ergens in de jaren '80. Hij had al veel meegemaakt, maar dit was ongezien. Tegen de toren stond een stelling. Een paar klimmers zagen hun kans schoon en klommen langs de toren omhoog. Bovenaan hingen ze de vlag die ze hadden meegebracht: geel met een zwarte leeuw. Het dorp waarin de toren stond was tenslotte Vlaams. En als ze hadden gekund, hadden ze de haan ook van zijn piek getrokken. Liever een leeuw dan een haan als baas, moeten ze hebben gedacht. Maar die onderneming bleek uiteindelijk te lastig. Zo kwam de windhaan van Alseberg net niet aan zijn eind en werd hij, zich van geen schuld bewust, meegezogen in het strijdtoneel beneden. Het moet hem danig verward hebben, want vanouds was Alseberg vreemd volk gewoon. De kerk trok bedevaarders aan vanuit Ieper, Doornik of Frans-Vlaanderen. Er kwamen zelfs hertogen op bezoek. Langs haar straten pendelden al eeuwen

reizigers richting Nijvel en aan de halte beneden aan het plein wachtten de dorpingen op de bus richting Brussel of Halle. Alseberg was geen gehucht, maar een dorp langs een grote baan, goed bewaakt door haar imposante kerk. Ten noorden liggen Linkebeek, Drogenbos en Ukkel. In het oosten ligt de kerk van Sint-Genesius-Rode op een boogscheut en in het zuiden ligt de grens met Eigenbrakel eveneens op wandelafstand. Ook die Waalse grens was niet nieuw. Het autoverkeer was toegenomen de voorbije jaren en landbouwgronden hadden plaatsgemaakt voor groene verkavelingen van vrijstaande huizen met een tuin, met in die huizen nieuwe, vaak Franstalige inwoners. Erg verrast moest de windhaan toch niet geweest zijn toen hij de klimmers aan zijn poten zag verschijnen.

Het dorp bleef dorp, maar Alseberg veranderde onderhuids. De kerk staat nog in het midden, maar de cafés sloten hun deuren en de bedevaarders bleven weg. In de plaats kwamen

inwijkelingen die langer bleven plakken. Het zadelde Alseberg met een moeilijke vraag op: wat is het dorp nog en van wie is het? Wat is het meer dan een doorgangspek met een school, een meubelzaak en een stuk of wat retailwinkels? Eens een kruispunt, altijd een kruispunt, maar hoe kom je daarmee in het reine, met dat kruispunt zijn? Op de kruising in het dorp waar ooit de bushalte stond, ligt nu het Winderickxplein: nog steeds een doorgangspek voor mensen uit de buurt.

Doorgangspek wordt verzamelplaats

Binnenkort – van 15 juni tot 19 juni – wordt de doorgangspek een verzamelplaats. 'Alseberg is een kruispunt van mensen en onze tent op het plein wordt een kruispunt van verhalen en ontmoetingen', vertelt Johan Buytaert van Randatlas. Met zijn tent en een team verkenners reist hij de volgende twee jaren door de Rand. Alseberg is de eerste stop. 'Alseberg is een dorp. Nog niet zolang geleden deed hier een oud vrouwtje nog haar was aan een bron bij de trappen van de kerk. Tegelijk zie je de stad overal.' *Randatlas*, zo heet het project waarmee hij de volgende twee jaar de Rand induikt. 'De verhalen liggen hier voor het oprapen. Die van vroeger, maar ook de verhalen van vandaag. Deze streek is altijd in beweging en ze is altijd op zoek naar zichzelf. Wij zoeken mee naar wat dat dan precies is: het *Rand-zijn*.' De tent wordt een basiskamp. 'Van daaruit vertrekken

Alseberg

't Voor

Een week later is het aan Koningslo, deelgemeente van Vilvoorde. De tent van *Randatlas* strijkt er neer op een veld dat er altijd al was en nu nog steeds ligt. Toen vanaf de late jaren '40 het gebied 't Voor de grote nieuwe verkaveling *Beauval* te verwerken kreeg, veranderde Koningslo grondig. Aan het landbouwdorp werd een stuk stad gevoegd, de bevolking verdubbelde zowat en de inwijkelingen waren voornamelijk Franstalig. Eén gemeenschap werden er plotsklaps twee en daarop was de buurt niet voorzien. Verkaveld en versteend met de Mutsaardbuurt en 't Voor aan Brussel gekleefd: verstedelijkter kan bijna niet. Koningslo is vanouds een grensgebied. Voor de Eerste Wereldoorlog een toevluchtsoord voor smokkelaars en ander geboefte, na de Tweede Wereldoorlog een thuis voor ambtenaren uit de stad. Brussel is overal dichtbij en Vilvoorde ligt ver, beneden in het dal voorbij de Ring en het viaduct. Dat bleek nog maar eens toen oud-premier Dehaene in de Beauval-wijk zijn intrek nam. Naar eigen zeggen dacht hij dat hij in Laken terecht kwam of in Neder-Over-Heembeek, maar niet in Vilvoorde. De werkelijkheid bleek anders.

Aloysius Van Gonzaga was een Spaanse heilige in de beste traditie: devoot, ongehuwd en kuis wordt hij aanroepen door studenten, pestlijders en tegen seksuele verzoeken. Hij kreeg een kleine kerk in Koningslo. Net als vele inwoners is hij een inwijkeling, want na Franstaligen zakten later nog Poolse, Roemeense, Marokkaanse en Turkse bewoners naar de buurt af. Op het veld achter zijn bescheiden kerk zet Buytaert en zijn team er tussen 22 en 26 juni zijn tent op. 'Iedereen is er welkom. We zijn er van 's ochtends tot 's avonds. Ik zie de tent vooral als een uitvalsbasis. Contact zoeken met de verschillende gemeenschappen is het belangrijkste dat we hier gaan doen.'

we op expeditie door de buurten. Bewoners kunnen mee op expeditie in hun dorp en in elkaars verhaal. Of ze blijven plakken en bekijken wat de verhalen nogst zoal heeft opgeleverd. We zijn heel nieuwsgierig,' zegt Buytaert. 'Met *Randatlas* willen we vooral aandacht hebben voor de mensen die er nu wonen. We willen hen ook samenbrengen. Zo zien we beter hoe de Rand er vandaag uitziet en we helpen de mensen om zich thuis te voelen in hun buurt. Op het eind van de rit maken we een echte atlas met verhalen uit de buurten die we hebben bezocht.'

EN Feeling at home in the Rand

The area is jam-packed with stories. Not only stories of yesteryear, but also stories from the present day. The region is constantly changing and evolving and always struggling to find itself. We are seeking to discover what being the Rand actually means.' Johan Buytaert from *Randatlas*, will be travelling through the Rand for the next two years in the company of a tent and a team of reconnaissance workers. Alseberg will be the first stop. 'Using the tent as a base camp, we will set off on an expedition through the

various neighbourhoods. Residents are welcome to join the expedition focused on their villages and each other's stories', says Buytaert. 'The *Randatlas* project is primarily about the people who live there now. We are also keen to bring them together so as to get a better idea of what the Rand looks like nowadays and to help people to feel more at home in their neighbourhood. By the time we have finished our task, we should be able to produce a real atlas filled with stories from all the districts we have visited.'

Erop uit

Randatlas trekt er vanaf juni op uit in de Rand:

- Van 15 tot 19 juni maakt *Randatlas* van het Winderickxplein in **Alseberg** echt het centrum van het dorp. Van 's ochtends 9 uur tot 's avonds 22 uur kan je aan het plein terecht voor heel wat activiteiten zoals een praatcafé, samen soep maken, een dia-avond, een brassbandoptreden en nog meer. De verkeners van *Randatlas* trekken er tijdens die week ook op uit, naar de bushalte in het dorp of het opvangcentrum van het Rode Kruis even buiten het dorp, op zoek naar de straffe verhalen van wie er oud en nieuw is. Zondagochtend sluit het kamp met koffie en pistolets voor wie er zin in heeft.
- Een week later (22 tot 26 juni) is **Koningslo** aan de beurt, ook telkens van 9 tot 22 uur. Plaats van afspraak is het grasveld achter de Sint-Aloysius Van Gonzagerkerk, Romeinsesteenweg 55. Kom zelf op verhaal in de tent en teken mee op de kaart hoe je je door Koningslo beweegt of bezoek er gewoon de pop-upexpo. Daarnaast trekken de verkeners zelf door de wijken op zoek naar bewoners, hun verhalen en wat die aan elkaar binden.
- Tijdens het laatste weekend van de zomer op 27 en 28 augustus trekt *Randatlas* de gewestgrens over naar **Haren**. In Haren is het altijd omwegen maken. Over een burg, langs een talud, door een tunnel of voorbij een ander obstakel: wegen zijn er nooit recht. *Randatlas* geeft Haren opnieuw vorm, niet zoals ruimtelijke planners dat doen, maar volgens de inzichten van de bewoners zelf. Hun blik op Haren vind je dat weekend in GC De Linde, Kortenaarstraat 7.
- Tijdens het Open Monumentenweekend van 9 tot 11 september strijkt *Randatlas* neer in **Ternat** (Kasteeldomein Kruikenburg, Statiestraat 37). Als kruising van zowat alles – wegen, culturen, bewoning en platteland – behoort Ternat stilaan tot de rand van de Rand. Ternat verandert snel. Daarom legt *Randatlas* in Ternat het 'nu' vast. Het gaat op zoek naar wat Ternat vandaag precies Ternat maakt en wat we hiervan kunnen meenemen voor de toekomst.
- Eind september is het fruit rijp. Zo ook in **Drogenbos** in de boomgaard van kunstenaar en boer Felix De Boeck. Het FelixArt Museum organiseert in het weekend van 24 en 25 september haar traditionele appelpluk. *Randatlas* strijkt er neer en gaat met bewoners in gesprek. Want wat is Drogenbos voor hen? Al een stukje stad of toch nog platteland? Of beide? Geen betere plek om hierover de gedachten de vrije loop te laten gaan dan in een boomgaard. Plaats van afspraak: FelixArt Museum, Kuikenstraat 6.

i *Randatlas* is een project van de Kleine Expeditie in samenwerking met diverse lokale besturen uit de Rand, ZENDER, Cultuuregio Noordrand, vzw 'de Rand' en Avansa Halle-Vilvoorde. Het programma van de kampen ligt nog niet helemaal vast. Bekijk daarom voor je bezoek: www.randatlas.be

In de ban van de Ring

VLAAMSE RAND Op de regionale televisiezender RINGtv loopt vanaf zaterdag 28 mei de nieuwe reeks *In de ban van de Ring*. In tien afleveringen van telkens tien minuten maakt journalist Kris Vander Gracht een roadtrip langs de grote Ring rond Brussel. 'Ik start mijn tocht op het viaduct van Vilvoorde en rijd in wijzerzin de hele Ring af. Stoppen doen we op twintig uiteenlopende, bijzondere locaties', vertelt de programmamaker. 'Evenveel mensen, voornamelijk bewoners uit de Rand, vertellen er hun boeiende verhaal dat een link heeft met de locatie. We trekken bijvoorbeeld met verkeersanker Hajo Beeckman naar het Vierarmenkruispunt, we gaan ringslangen vangen in Zellik en in het trainingcomplex van RSCA Anderlecht in Neerpede vertelt ex-wielrenner en Rode naar Kenny Dehaes over zijn nieuwe carrière als masseur bij paars-wit.'

RINGtv liet zich voor *In de ban van de Ring* inspireren door de gelijknamige reeks van journalist Wim Troch in RandKrant. 'Wim schreef een prachtige serie artikels over speciale plekken langs de Ring. Een aantal daarvan komen ook aan bod in onze reeks op RINGtv', zegt Vander Gracht. 'De meest bijzondere plek waar ik belandde, was een klooster in de buurt van Eigenbrakel, waar zes Libanese monniken wonen. Te midden van die unieke locatie waar de monniken in afzondering leven, sprak ik met RandKrant-fotograaf David Legrève over *Weldra opening*, een fotoboek dat hij maakte tijdens de lockdown.' - TD

i De reportagereeks *In de ban van de Ring* wordt op zaterdag uitgezonden op RINGtv. Je kan ze herbekijken via www.ringtv.be en op het YouTube-kanaal van RINGtv.

Leren van de zee

WEZEMBEEK-OPPEM Half oktober vertrekt Jasmina Vermeulen, een 15-jarig meisje uit Wezembeek-Oppem, voor een tocht van zes maanden over de Atlantische Oceaan. Ze doet dat met een welbepaald doel voor ogen. 'Ik sluit me aan bij de organisatie School at Sea, vooral omdat ik de aarde en onze plek daarop beter wil leren kennen', vertelt Vermeulen. 'Samen met andere buitenlandse scholieren ga ik het avontuur aan om een half jaar lang te zeilen en tegelijk mijn schooltraject voort te zetten. Alles wat je normaal op school in theorie leert, zullen wij leren in de praktijk: biologie door de dieren in de zee, fysica door het zeilen en navigeren, aardrijkskunde door de weerpatronen. Ik werk ook samen met The Ocean Cleanup om een *citizen scientist* te worden en plastic afval op de oceaan beter in kaart te brengen. Het wordt een ongelooflijke belevenis, daar ben ik nu al van overtuigd.' Haar deelname aan School at Sea kost flink wat geld en daarom is Vermeulen nog op zoek naar bedrijven en particulieren die haar willen sponsoren. - TD

i www.jasminaatsea.eu

De nacht in al zijn mysterie

WEMMEL Van 10 juni tot het einde van de zomervakantie loopt in woonzorgcentrum Hestia in Wemmel een fototentoonstelling van amateurfotograaf en Wemmelaar Kristof Verbrugghe (46). Verbrugghe is al meer dan tien jaar lid van de Wemmelse fotoclub De Korrel. 'De leden van De Korrel krijgen regelmatig de kans om hun werk te tonen in woonzorgcentrum Hestia. Dit jaar is het mijn beurt', vertelt Verbrugghe. 'Ik maak al meer dan vijftien jaar foto's, vooral van onderwerpen uit de natuur, architectuur en landschap. In de expo in Hestia toon ik vooral nachthemels omdat ik ook gepassioneerd ben in sterrenkunde. In zo'n foto's komen mijn twee hobby's mooi samen.' - TD

i De expo is dagelijks te bezoeken in de cafetaria van WZC Hestia, Zijp 20 (Wemmel). Het woonzorgcentrum is open van 9 tot 20 uur. Meer info op www.fotoclubdekorrel.be

Verrassende tips uit Nooitgedachtland

VILVOORDE Vanessa Sanders uit Vilvoorde doet niets liever dan er met haar man en zoon op uit te trekken, liefst naar originele plekjes in België en Nederland. 320 van die originele uitstapjes en overnachtingen heeft ze nu in het boek *Nooitgedachtland* gegoten. 'Het boek is een soort handleiding voor drukbezette ouders die op stap willen gaan, maar het opzoekwerk liever overslaan', vertelt Sanders. 'De gids is opgedeeld in drie categorieën: op stap, uit eten en overnachten. Originaliteit is een heel belangrijk criterium dat ik hanteerde. Ik verlaat graag de platgetreden paden en dan kom je bijvoorbeeld terecht bij een high chocolate, een minigolfparcours tussen de dino's of een bezoek aan een cinema met relaxzetels. Ook op de betaalbaarheid van de activiteiten heb ik gelet. Elk van de 320 uit-tips hebben we zelf uitgetprobeerd en goedgekeurd.' - TD

i *Nooitgedachtland* is verschenen bij uitgeverij Lannoo en is te koop in de boekhandel en online. Meer info vind je op www.nooitgedachtland.be

Tuchthuis op een andere manier

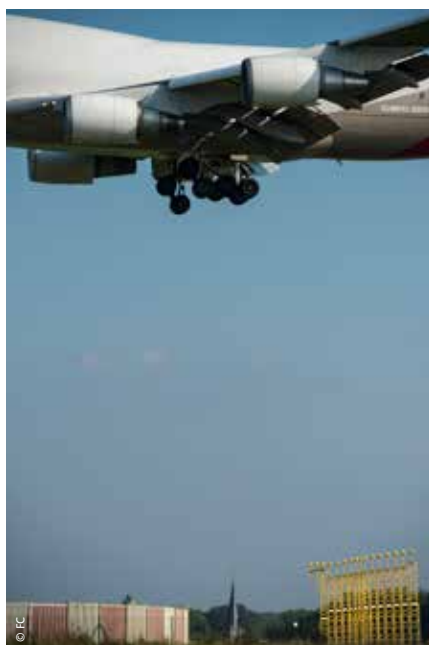
VILVOORDE In Vilvoorde kan je de geschiedenis van het befaamde 18e-eeuwse Tuchthuis opnieuw ontdekken via *augmented reality*. Het Tuchthuis deed eerst dienst als heropvoedingsgesticht en later als militaire instelling. In het gerenoveerde deel van het gebouw huizen nu een hotel en een aantal verenigingen; de oude vleugel is om veiligheidsredenen niet meer toegankelijk. 'Het Tuchthuis is een van onze belangrijkste toeristische trekpleisters', vertelt schepen van Toerisme Tine Paredis (CD&V). 'Om mensen de kans te geven om het rijke verleden van het complex te ontdekken, hebben we de expo *Tuchthuis AR* opgezet op het terrein van het Tuchthuis. Zeven jonge kunstenaars laten augmented reality in dialoog gaan met architectuur, anekdotes, erfgoed en kunst. Augmented reality voegt via je telefoon of tablet een laag toe aan de realiteit. Het is een bijzondere belevenis.' - TD

i www.tuchthuis.be

Het plein aan de kerk en het geboortehuis van Emiel Van Cauter in **Meuzegem** (Meise) heet voortaan het Emiel Van Cauterplein. De wielrenner, die in 1975 stierf, ligt begraven op het plaatselijke kerkhof. • De Academie voor Muziek, Woord en Dans van **Vilvoorde** bestaat 100 jaar en organiseert een heel jaar door concerten en evenementen. • De deputatie van de provincie Vlaams-Brabant bereikte geen consensus over de vernieuwde aanvraag van Engie voor de vergunning van een gascentrale in **Vilvoorde**. De uiteindelijke beslissing moet nu door Vlaams minister van Omgeving, Zuhair Demir (N-VA), worden genomen. • **Meise**, **Tervuren** en **Hoeilaart** zijn de gemeenten met een sterk verhoogd risico op teken, zo blijkt uit gegevens van de Vlaamse overheid. • Het stuk Kravaalbos van ruim 40 ha dat **Asse** vorig jaar aankocht, is binnenkort toegankelijk voor het publiek. • **Asse** verbiedt quads en 4x4-voertuigen op buurt- en voetwegen rond het Kartelobos. • Tot 31 oktober kan je klokvast pendelen met de waterbus tussen het centrum van Brussel en **Vilvoorde**. • De beschermde 18e eeuwse Ronkelhoeve in **Wemmel** is onbewoonbaar verklaard. De hoeve, momenteel niet bewoond, is privé-eigendom en ligt in beschermd agrarisch gebied. De gemeente hoopt op een nieuwe invulling. • Volgens de laatste planning zou de grote renovatie van het viaduct van **Vilvoorde** pas na het bouwverlof van start gaan. • Op de wand van de autosnelwegbrug aan de Kerkhofstraat in **Lot** mochten inwoners, onder leiding van kunstvereniging Apart, een bloem schilderen als eerbetoon aan de slachtoffers van corona. • Afvalintercommunales

Interza en Incovo huldigden meer dan 700 zwerfvuilverwilligers. • Brussels Airport is op zoek naar 1.200 werkrachten en lanceert een nieuwe aanwervingscampagne. • Buurtbewoners kanten zich tegen het Livita-project om 102 wooneenheden en 120 ondergrondse garages te bouwen op de voormalige bedrijfssite van Makady in **Groot-Bijgaarden**. • Het vaccinatiecentrum Zijp in **Wemmel** wordt ook ingericht als zorgpunt voor Oekraïense vluchtelingen. • Het parket van **Halle-Vilvoorde** zal de komende maanden streng optreden tegen automobilisten die hun gsm gebruiken achter het stuur. Wie betrapt wordt, kan onmiddellijk zijn rijbewijs verliezen. • **Beersel** stelde de plannen voor van het nieuwe woonzorgcentrum De Ceder met 65 kamers, een dienstencentrum en kinderopvang. • **Tervuren**, **Hoeilaart**, **Huldenberg**, **Bertem** en **Overijse** tekenden een burgemeestersconvenant waarbij 40% minder CO₂-uitstoot tegen 2030 wordt vooropgesteld. • De gemeentelijke basisschool Centrum Krokegem in **Asse** krijgt van de Vlaamse overheid 2 miljoen euro voor een nieuw schoolgebouw en omgevingswerken. • Het Sint-Donatusinstituut in **Merchtem** ontvangt 1,2 miljoen euro aan subsidies voor een nieuwbouw. • De wijk Ten Broek is de eerste plek in **Sint-Genesius-Rode** waar het burgercollectief TomorRode moestuinbakken heeft geplaatst. Bewoners uit de buurt kunnen er terecht om groenten te kweken en een praatje te slaan. • Vlaanderen investeert 25 miljoen euro om de leegstand in handelskernen aan te pakken, onder andere in **Vilvoorde**, **Wemmel** en **Zaventem**. • De Vlaamse overheid voorziet 838.000 euro voor de verdere restauratie van de beschermde Sint-Pieterskerk aan de Rink in **Sint-Pieters-Leeuw**. • De inkomhal van CC Den Blank in **Overijse** wordt volledig vernieuwd. Er komt een nieuwe infobalie, een nieuwe polyvalente zaal en een leesterras aan de bibliotheek. De kostprijs wordt geraamd op 1,2 miljoen euro. • JH

Meer geluidshinder door vliegtuigen

MACHELEN/ZAVENTEM De gemeenten Machelen, Zaventem, Steenokkerzeel en Brussel-Stad zijn in 2021 het meest blootgesteld aan geluidshinder van Brussels Airport. Dat blijkt uit de jaarlijkse studie naar de geluidsimpact van de luchthaven van Zaventem. 80% van de inwoners die 'potentieel sterk gehinderd' worden door opstijgende en landende vliegtuigen, woont in deze vier gemeenten. Kampenhout staat op de vijfde plaats. Uit de cijfers blijkt ook dat in 2021 51.119 mensen woonden in een zone waar de geluidsbelasting door de vliegtuigen 55 decibel of meer bedraagt, 12% meer dan in 2020. Veel heeft uiteraard te maken met het herstel van de luchtvaartsector nadat die in 2020 grotendeels stil lag door corona. Het aantal vliegbewegingen op Brussels Airport bedroeg vorig jaar bijna 119.000, ongeveer een kwart meer dan in 2020. Ter vergelijking: in 2019 werden er meer dan 234.000 vliegbewegingen geregistreerd. • TD

Eindfeest Wondere Pluim

ALSEMBERG Op 18 juni vindt in cultuurcentrum De Meent in Alseberg het eindfeest plaats van De Wondere Pluim, een creatief schrijfproject van het Huis van Herman Teirlinck en De Veerman. 'Meer dan vijfhonderd leerlingen uit vier lagere scholen uit Drogenbos, Dworp, Beersel en Ruisbroek schreven in februari een verhaal', vertelt coördinator Lieselotte Cortoos. 'Iedereen maakt evenveel kans om genomineerd te worden, ook kinderen die thuis geen Nederlands spreken. Voor elk leerjaar zijn er namelijk twee categorieën waaruit een winnaar komt: een categorie voor de Nederlandstalige kinderen en één voor kinderen van wie de thuistaal niet het Nederlands is.' De vijftig beste verhalen worden gebundeld in het Wondere Pluimboek, dat tijdens het eindfeest op 18 juni wordt voorgesteld. 'Daar worden ook de jonge schrijvers in de bloemetjes gezet en maken we de wonderlijkste pennen bekend die een Pluimtrofee mee naar huis krijgen', zegt Cortoos. • TD

www.huisvanhermantteirlinck.be

Denise Van Overbeke

Petanque, winter en zomer

Wij associëren petanque vooral met de zomer, maar bij Petanque Club Vilvoorde wordt er het hele jaar door met stalen ballen gegooid. Secretaris Denise Van Overbeke en haar man voorzitter Christiaan Thielemans doen het al veertig jaar.

TEKST Michaël Bellon • FOTO Filip Claessens

Van Overbeke is ondertussen 76 jaar en heeft heel wat ervaring op de petanque-baan. 'Het begon veertig jaar geleden in het Italiaanse café Franco in de Spiegelstraat. Ik kon geen tennis meer spelen, maar wilde absoluut nog sporten. Petanque is een ideale sport voor mensen die geen intensieve sport meer kunnen doen, maar wel nog willen bewegen. Een hele namiddag heen en weer wandelen op de baan valt niet te onderschatten.'

Familiale club

Petanque Club Vilvoorde (PCV) viert volgend jaar zijn twintigste verjaardag. 'Ooit begonnen we in het Hanssenspark, waar onze club op 23 april 2003 officieel werd gesticht door Michel Matthijs, Guillaume Benni, Jenny Palmaers en François Nauts als voorzitter. We mochten eerst de schoollokalen in de wijk Far West inrichten als petanquegebouw, nu zitten we sinds 2018 in ons nieuwe gebouw aan de Perksestraat, aan de fietsersbrug over de Woluwelaan. Daar hebben we zes binnenpleinen en twintig buitenpleinen. We zijn een familiale club. We tellen 76 leden. Dat is niet veel, maar ook niet weinig. We hebben twee seniorenploegen, drie veteranenploegen vanaf 50 jaar en ook heel wat recreatieve spelers waaronder een tiental veertigers en een aantal

kinderen. Vorig jaar hebben we in de provinciale eredivisie gespeeld. Alleen op het nationale niveau zijn we niet actief omdat het familiale primeert en omdat we er ook willen zijn voor oudere mensen. Eens goed discussiëren en lachen voor, tijdens en na een partij hoort erbij.'

Iedereen heeft ook zijn eigen ballen. 'Je gaat best naar een goede winkel waar je ballen kan kopen op jouw grootte en ideale gewicht.'

Trekker en punter

Van Overbeke en Thielemans zitten wel samen in het bestuur, maar niet samen in een team. 'We hebben elk zo ons gedacht over het spel', lacht Van Overbeke, die ook training geeft aan nieuwelingen. 'Iedereen kan het spelletje aanleren, maar er zijn natuurlijk mensen die er meer aanleg voor hebben dan anderen. Het belangrijkste is het nadenken. Het is een beetje zoals bij schaken: voor je zelf iets doet, moet je rekening houden met wat de ander kan doen. Je moet het speelplein kunnen lezen.'

Wedstrijden worden gespeeld in teams van twee (doubletten) met elk drie ballen of in teams van drie (tripletten) met elk twee ballen. In een team heb je spelers die in een bepaald onderdeel gespecialiseerd zijn. Zo heb je een punter (pointeur) die de bal zo dicht mogelijk bij de kiki (het kleine balletje of de cochonnet) plaatst, een trekker (tireur) die de ballen van de tegenstander wegspeelt, en een milieu (milieu) die de twee kan.'

Iedereen heeft ook zijn eigen ballen. 'Je gaat best naar een goede winkel waar je ballen kan kopen op jouw grootte en ideale gewicht. Een trekker zal eerder een bal zonder groeven nemen, terwijl punters de groeven kunnen gebruiken bij het freineren en het placeren.' Competitie wordt er alleen in de winter gespeeld, in het zomerseizoen draait het vooral om recreatief spel en toernooien. Zo ontving PCV onlangs nog het provinciaal kampioenschap tripletten, georganiseerd door de Petanque Federatie Vlaanderen PFV. Met onder andere Singel-Strombeek, Wommel, Beersel, Peizegem, Dilbeek en Asse zijn er nog relatief veel andere clubs actief in onze regio. 'Wie graag eens wil proberen, is welkom. Je kan altijd eens een keer of drie komen spelen met de ballen die hier aanwezig zijn om te zien of het iets voor jou is en of de sfeer je aanstaat.'

‘Volg de blauwe je komt er’

Els Cleemput. Doet de naam een belletje rinkelen? Ze was woordvoerder van de federale politie en van minister Maggie De Block, maar ze startte haar loopbaan als journaliste. ‘Ik ben nieuwsgierig en ik vertel graag verhalen.’

TEKST Anne Peeters • FOTO Filip Claessens

Politiek en journalistiek. Els Cleemput kent het allebei. Ze was journaliste bij Het Belang van Limburg, schreef *Losgeld voor een leven* over de ontvoering van minister Paul Vanden Boeynants (PSC), was woordvoester van de rijkswacht, later van de federale politie, woordvoerder ook van Guido De Padt (Open VLD) toen die minister van Binnenlandse Zaken was, van Maggie De Block (Open VLD) toen ze eerst staatssecretaris voor Asiel en Migratie en daarna minister van Volksgezondheid en Sociale Zaken was.

Een bijzonder parcours, dat is het minste wat je kan zeggen. In de journalistiek moet je spreken, in de politiek is zwijgen vaak goud. Welke van de twee vind je het moeilijkste?

‘Als journalist en als woordvoerder geef je antwoorden op vragen van het publiek. Als journalist stel je honderduit vragen en je vertelt daarna. Je kan daarbij gewoon jezelf blijven; als woordvoerder ben je 24/7 aan het zeggen wat een ander denkt. Die modus staat altijd aan. Als woordvoerder hoor je jezelf soms praten tegen vrienden of familie en je denkt: *Nu klink ik net als de baas van de rijkswacht of de politie. Of als de minister. Bizar.* Als woordvoerder moet je een bepaald verhaal brengen. Ook al ben je het er niet altijd helemaal mee eens, toch moet je de boodschap overtuigend brengen. Dat is moeilijk soms. Waarom je dat dan toch doet? Omdat je het bredere plaatje voor ogen moet houden. Je doet het voor je collega’s. Daarom ligt mijn hart ook bij de hulpverleners: de politie, de brandweer, de civiele bescherming. Dat is de rode draad doorheen mijn carrière. Wat die mensen allemaal doen voor een ander. Ze stellen hun leven echt in dienst van het zorgen voor anderen. Ze zijn er om te helpen. Ze

FR ‘Suivez les gyrophares’

Els Cleemput fut journaliste, porte-parole de la police fédérale et porte-parole de la ministre Maggie De Block. ‘En tant que journaliste et porte-parole, vous répondez aux questions du public. Un journaliste pose toutes sortes de questions et raconte ensuite l’histoire. Il reste lui-même. Tandis qu’un porte-parole dit ce que quelqu’un d’autre pense 24h sur 24, 7j sur 7. Ce mode est activé en permanence. Parfois, on se dit: *maintenant, je sonne comme le patron de la gendarmerie ou comme la ministre.* C’est

étrange. Vous devez raconter l’histoire sous un certain angle. Même si vous n’êtes pas toujours entièrement du même avis, vous devez présenter le message de manière convaincante. C’est parfois difficile. Pourquoi le faire quand-même? Parce qu’il ne faut pas perdre de vue la situation dans son ensemble.’ Cleemput a beaucoup de respect pour les personnes qui travaillent dans les services sociaux. Si nous prenions plus soin les uns des autres comme le font ces travailleurs, le monde serait d’autant plus beau.’

zwaailichten en

gaan – soms letterlijk – door het vuur. De mensen op het veld, maar ook de mensen die werken in de ondersteunende diensten, die ervoor zorgen dat hun collega's kunnen doen wat ze moeten doen. Dat wordt misschien nog wel het meest onderschat. Dankzij de inzet van al die mensen hebben wij het hier zo goed. Als je hulp nodig hebt, krijg je die. Veel mensen beseffen dat niet. Onbekend is onbemind; als ik daar als communicatiemens iets aan kan doen, dan doe ik dat.'

Tijdens de zaak Koekelberg in 2007-2008 werd je plots verbannen en ben je zeven jaar weg geweest bij de politie? (Toenmalig commissaris-generaal van de federale politie, Fernand Koekelberg, had zijn secretaresse Sylvie Ricour zonder examen of opleiding gepromoveerd. Nadat Cleemput daar uitspraken over deed, werd ze weggedetacheerd, red.)

'Ik begrijp nog altijd niet wat er toen precies gespeeld heeft. De Raad van State gaf mij volledig gelijk, maar toch kreeg ik mijn job als woordvoerder niet terug. Ik had het gevoel dat ik de collega's in de steek liet, maar dat was niet het geval, en ik kon en mócht niets zeggen. Dat was zwaar. Mijn familie, vrienden, heel wat journalisten en collega's bij de politie hebben mij gesteund. Dat haalt je erdoor. Dan besef je pas hoe belangrijk mensen zijn en hoe relatief een baan is.'

'Aan de andere kant heeft die hele affaire ervoor gezorgd dat ik intensief heb kunnen samenwerken met de mensen van de civiele bescherming, Binnenlandse Zaken, en met Maggie De Block, één van de intelligentste vrouwen die ik ken. Zo heb ik ontzettend veel interessante, toffe mensen leren kennen en heb ik een uitgebreid netwerk kunnen uitbouwen. Toen ik opnieuw voor de federale politie ging werken en daarna de pandemie losbrak, is dat heel goed van pas gekomen. Door een stom toeval zat ik op de allereerste crisisvergadering omdat mijn directrice-generaal op dat moment ergens anders moest zijn. Toen ik bij minister De Block op het Ministerie van Volksgezondheid werkte, hadden we ook al samen-gewerkt met infectiologe Erika Vlieghe. Toen hadden we te maken met een ebola-epidemie die zich hier – godzijdank – niet verspreid heeft. De administratie van Volksgezondheid heeft toen heel hard gewerkt op het beheren van een epidemie. In een aantal ziekenhuizen is geïnvesteerd in isolatiekamers, enz. Die kennis is goed van

pas gekomen toen corona in beeld kwam. Hoe konden we ons werk zo veilig mogelijk blijven doen? Mijn vroegere collega's bij de civiele bescherming bleken goud waard. Die mensen zijn super pragmatisch, die gaan thuis niet zitten wachten tot de wereld naar de knoppen gaat. Ze zijn bijvoorbeeld onmiddellijk begonnen met het maken van alcoholgel, zodat we niet zonder kwamen te zitten. De politie, de brandweer, de civiele bescherming: alle respect! Wat zouden we zijn zonder hen? Zij staan steeds klaar voor ons, 24/7. Ze zorgen ervoor dat het in orde komt.'

'Als je die onvoorstelbare inzet tijdens corona ziet van de mensen in de zorg, dan heb ik vaak gedacht: *Als we nu als maatschappij eens wat meer voor elkaar zouden zorgen? Als we allemaal eens wat meer de ingesteldheid van de mensen van de hulpdiensten hadden. Zo van: heb je me nodig? Ik ben er. De wereld zou er beter uitzien.'*

'Als we allemaal wat meer de ingesteldheid van de mensen van de hulpdiensten hadden, dan zou de wereld er beter uitzien.'

Je bent nogal vastberaden, zeker van jezelf?

'Nee hoor, ik stel mezelf (en anderen) elke dag honderden vragen. Soms wacht ik heel geduldig op antwoord en soms... kan het niet snel genoeg gaan. Als er een probleem is, zoek ik graag meteen naar oplossingen. Samen met mensen die de zaak kennen, expert zijn. Zo werd ik als journaliste voorop gestuurd bij de ramp met de Herald of Free Enterprise, het schip dat op 6 maart 1987 vlak na het vertrek in de haven van Zeebrugge kapseisde, en waarbij 193 mensen om het leven kwamen. Ik vertrok al, een collega vroeg me het adres door te bellen waar hij moest zijn. *Volg de blauwe lichten en je komt er wel*, was mijn antwoord. Het zou mijn levensmotto kunnen zijn. Een beetje zoals de hulpdiensten: niet afwachten, maar aanpakken. Problemen oplossen.'

Ben je altijd zo nieuwsgierig?

'Ja. Ik vertel graag. En om te vertellen wat er gebeurd is, moet je wel weten hoe het in elkaar zit. Als journalist mocht ik overal zomaar gaan

vragen wat er gebeurd is, hoe het gebeurd is. Je leert alle hoeken en kanten van een verhaal kennen. Als woordvoerder ervaar je hetzelfde: elke mens heeft zijn eigen versie van het verhaal. Al die verschillende versies, dat maakt het boeiend. Natuurlijk moet je niet *bullshitten*: één plus één blijft twee, dat wordt niet zeventienveertig. De feiten blijven de feiten, maar daarnaast heb je nog het menselijke gedrag. Dan komt dat instinctieve naar boven. Het is dat wat me zo boeit, denk ik.'

Je professionele omzwervingen hebben je over het hele land gebracht: Aalst, Gent, Hasselt, Brussel. Je hebt lange tijd in de Rand gewoond, nu woon je net over de taalgrens in Rebecq. Vlaanderen, Brussel, Wallonië. Je werkt voor de federale politie. Belgischer kan het haast niet.

'Tja, België is een complex land en dat kost ons veel geld. Alleen al op Volksgezondheid: acht ministers, hallo? Dat maakt het er allemaal niet makkelijker op. Aan de andere kant: zo leer je wel hoe je een draagvlak creëert als je iets wil realiseren. Beschouw het voor mijn part maar als een geweldige oefening in democratie. De taalkwestie? Als ik uit eigen ervaring spreek, dan lijkt me dat eerder iets uit het verleden. Als ik naar de bakker ga, is taal geen probleem, niet in de Rand en al helemaal niet in Brussel. De Belg is pragmatisch daarin. Wat je wel vaststelt: in de Rand en de hoofdstad is het bijvoorbeeld niet evident om mensen te vinden voor de politie. Maar dat heeft misschien minder met taal te maken en meer met het drukke verkeer en een goede work-life balans. Da's jammer, want werken voor de federale politie is net in deze regio een mooie uitdaging. Het is zeer gevarieerd. En je krijgt kansen. We hebben ook jobs voor mensen zonder diploma.'

'Er wordt ook vaak gezegd dat de Belg graag onder de kerktoren blijft. Dat geloof ik niet. Ik heb het ervaren als journalist: overal ter wereld kom je Vlamingen tegen. Ja België is klein, Brussel is klein vergeleken met andere wereldsteden. Klein en groen. Het is ongelooflijk hoe snel je vanuit het centrum in het groen zit. Die tegenstelling stad-platteland gaat niet op volgens mij. Met Brussel en de Rand heb je alles. Maar: onbekend blijft onbemind. Ik denk dat daar de echte barrière ligt. Om dat duidelijk te maken, zijn er communicatiemensen nodig.' *(lacht)*

De verrassende Woluwevallei

Misschien denk je bij het vertrek van dit traject aan de Woluwe-laan dat het een versteende wandeling wordt langs drukke banen en eindeloze kettingen van gebouwen? Niets is minder waar, want de Woluwevallei is een voorbeeld van hoe een stedelijke waterloop veel rust en natuur kan herbergen.

TEKST Herman Dierickx • FOTO Filip Claessens

Ja, de drukke Woluwelaan is dan wel lang je metgezel op deze verkenning, maar de parallele vallei heeft echt veel te bieden voor de meerwaardezoeker. Trek dus jouw wandelschoenen aan en maak je op voor een fijn traject van een tiental kilometer. Ik raad zelfs aan om er een dag voor uit te trekken, want de zijsprongetjes zijn niet van de minste en pik je best mee.

Het ene park na het andere

De Groene Wandeling splitst al meteen in een wandelloop nabij de grote straat; de fietsers rijden achterom langs de Verbrande Molen, afgescheiden van de drukke weg. Je passeert voorbij het onvolprezen Hof ter Musschen waar vrijwilligers (www.cebe.be) natuurwaarden in stand houden in een uitmuntende natuurrzone, tevens een Europees beschermd Natura 2000-gebied van tien hectare.

Het wandeltraject loopt stroomopwaarts de kraakheldere Woluwerivier, waardoor je al snel passeert voorbij de Lindekemolmolen. Dat is een heel speciale constructie waarbij het rad altijd draait, zelfs bij een minimale hoeveelheid water van de langslowpende Woluwe. Iets verder stroomopwaarts kom je bij de monding van de Struybeek in de Woluwe, meteen een van de mooiste plekjes van deze vallei. Je kan deze zijbeek nog een eindje stroomopwaarts volgen, richting het Fallonstadion, en verder tot aan de Perspectieflaan. Door de wirwar aan paadjes hoeft je zelden langs dezelfde weg terug te lopen, maar het blijft wel een smalle groene, zij het mooie vinger, een mooi voorbeeld in zijn genre.

De dartele weidebeekjuffers, een libellensoort die het moet hebben van koel, zuiver en stromend water, begeleiden je naar het Maloupark en het Ter Bronnenpark die je uitgeleide doen tot de Tervurenlaan. Die steek je over en dan volg je het mooi aangelegde pad langs de oude spoorlijn Brussel-Tervuren en het immense Woluwepark waar de Vorstlaan het overneemt van de Woluwe-laan. Aan drukte is hier geen gebrek, maar de parken zorgen wel voor veel groen en rust, en het prope water van de Woluwe herbergt nog altijd veel leven.

Veeltalig gezelschap

Op de flanken van het Woluwepark zitten regelmatig honderden dagjesmensen te genieten van het mooie weer. Dat was bij mijn verkenning tijdens de tweede week van de Paasvakantie niet anders. Er hing een uitgelaten sfeer van mensen die veel te lang opgehokt hadden gezeten door die vermaledijde Covid-crisis en die nu honderduit praatten over die voorbijgane trieste periode. Ik ving een veeltalig gesprek op van een familie die hier samen was, maar die mekaar gedurende twee jaar niet hadden gezien. Twee gezinnen woonden in Brussel, de anderen kwamen van Genève en de regio rond Barcelona. Ze waren tevreden dat ze via Zoom in contact met mekaar waren gebleven, maar een ontmoeting in het echt is toch nog iets anders. Vanaf nu zouden ze weer proberen mekaar twee tot drie keer per jaar te zien. Een uitstap naar dit Woluwepark zouden ze telkens proberen in te lassen, want ze waren *ravis de se retrouver ensemble ici*. Aan

Fatima Ualgasi is een geboren en getogen Vilvoordse met internationale roots, literaire ambities en diverse blogs. Voor RandKrant schrijft ze afwisselend met Tom Serkeyn, Joris Hintjens en Dirk Volckaerts de column *mijngedacht*.

de overkant van de vallei liggen respectievelijk de Mellaertsvijvers en Hertoginnendal. Rustige, groene ontspanning troef in het eerstgenoemde park. Het tweede is afgesloten, maar ken je zeker van de regeringsvergaderingen die er op cruciale momenten in onze naoorlogse geschiedenis werden gehouden.

Nog enkele parken

Je vervolgt je route waardoor je onvermijdelijk de Vorstlaan over moet ter hoogte van het altijd drukke en enigszins gevaarlijke *Vorstrondpunt*. Aan het iets verderop gelegen Herrmann Debrouxviaduct raakte ik het spoor even bijster, maar het belette mij niet om *off-road* zowel het Bergojepark, de Tuin Jean Massart en het Rood Klooster te bezoeken. Vooral beide laatstgenoemde sites zijn uniek in ons land en moet je zeker eens zien als je in de buurt bent.

Op de flanken van het Woluwepark zitten regelmatig honderden dagjesmensen te genieten van het mooie weer.

Na wat zoeken kwam ik toch terecht in het vervolg van de groene paternoster die deel uitmaakt van de Woluwevallei: het Senypark en het Park Ten Reucken dat uiteindelijk de poort vormt naar het Zoniënwoud. Via de Buksboomstraat gaat het naar de Bosvoordevijver, waarna het geweldige eindpunt van dit deel van de Groene Wandeling je uitnodigt voor nog maar eens een verkenning: die van het Engelse landschapspark Tournay-Solvay en het Vuurkeiendomein (Domaine des Silex). Het afgebrande kasteel is al veertig jaar de prooi van overgroeïende planten, in de ijskelder vertoeven heel wat vlermuizen. Het lagere deel van het park is het meest authentieke, maar waarschijnlijk smelt je voor de mooi gerestaureerde rozentuin. De monumentale bomen aan de rand van het Zoniënwoud hebben veel bekijks. Hier staan dan ook heel unieke exemplaren. Hiermee zit het verrassende deel vijf van de Groene Wandeling erop. Volgende keer trekken we naar het Zoniënwoud.

Kattentijd

Het is volop kattentijd. Zelfs als je geen kat in huis hebt, merk je dat aan het gezang van loopse katten in je buurt. En aan de noodkreten van dierenasielen die overstelpt geraken met nestjes kittens. Nog steeds, ondanks de wetgeving die stelt dat elke kat gesteriliseerd en gechipt moet zijn.

Niet dat er geen vooruitgang is geboekt. Het aantal katten in asielen daalde in 2017 met 14%. Toen kwam corona... Mensen die van thuis uit moesten werken, haalden massaal katten of honden in huis. Ondertussen hoeft thuiswerken niet meer en werden die dieren een last. Gevolg: de cijfers van dierenasielen zijn terug gestegen. Te veel mensen blijven een huisdier zien als een object dat je aankoopt en wegdoet als je het niet meer nodig hebt. Daar verandert de wetgeving helaas niets aan.

In 2017 stierf mijn kater Casper. Ik had nog een kat en had er graag een tweede bij genomen. Maar ik had het financieel moeilijk en vond het niet verantwoord. Ondertussen gaat het beter. Eind vorig jaar overwoog ik om toch een tweede kat te nemen. Al gauw begon het me te dagen dat mijn zoektocht verre van evident zou worden. Asielen hebben heel wat katten die een baasje zoeken. Maar het zijn meestal dieren die gewoon zijn om buiten te kunnen. Ik heb in mijn leven zoveel dierenleed bij buitenkatten gezien dat ik de mijne liever als binnenkatten houd. Van een buitenkat een binnenkat maken is niet evident. Ik begrijp dat asielen dat afraden.

Ik dacht, dan misschien een kitten, die zijn het nog niet gewoon om buiten te gaan. Helaas weer mis. Kittens worden in duo's ter adoptie aangeboden. Tenzij er al een sociale kat in huis is. Van maximum 6 jaar. Balder is 8.

Van 1 naar 3 katten gaan, zie ik niet zitten. Ik begrijp vanwaar dit komt: 2 kittens spelen met elkaar in plaats van met je gordijnen. Vanaf 7 à 8 jaar zijn katten senioren. Veel oudere katten zijn niet gesteld op jong kattengeweld. Maar ik ken mijn kat. Balder is jong van hart en speels. Ik denk echt niet dat hij een kitten vervelend zou vinden.

Omdat het zo moeilijk bleek, ben ik zelfs gaan kijken op sites van fokkers. Helaas kweken die alleen raskatten. Veel te duur voor mij. Ik hoef ook helemaal geen raskat. Ik wil een doodgewone huis- tuin- en keukenkat die binnen kan leven en die graag speelt met een kattenmaatje.

We zijn een half jaar verder en Balder heeft nog steeds geen vriendje. In de Rand zijn maar een handvol asielen actief. Van de beschikbare katten is er maar eentje die misschien geschikt is voor mijn situatie. Als ik ook naar Brussel en Mechelen kijk komen er een paar misschien bij. Op zoek naar illegale nestjes dan maar? Er zullen er binnenkort wel weer genoeg zijn...

Regels baren meer regels. Dierenasielen zien veel miserie, dus worden ze strenger. Regels snijden aan twee kanten. Ze komen er omdat er gedrag is waar paal en perk aan gesteld moet worden. Helaas straffen ze ook (of zelfs vooral) mensen die het wel goed menen. Ik voel me gestraft. Terwijl ik nochtans een kattenbaasje ben dat haar verantwoordelijkheden kent en ernstig neemt. Aan de andere kant lopen er nog steeds volop katten rond die noch gesteriliseerd noch gechipt zijn. En worden er nog steeds dieren gedumpt. Misschien die wetgeving toch eens evalueren? En meer inzetten op een mentaliteitsverandering?

TEKST Fatima Ualgasi • FOTO Filip Claessens

Groeven door het land

Het duurde miljoenen jaren tot onze regio er uitzag zoals we die vandaag kennen. De spectaculaire vergezichten vanaf de Rand op de stad danken we aan het samenspel tussen de mens en de natuur. De verhouding tussen de stad en het platteland kent zijn hoogtes en laagtes. Letterlijk.

TEKST Koen Demarsin • FOTO Filip Claessens

Hoog over de heuvelkam trekt een aarde-weg tussen de velden door. Het is een pad met diepe groeven dat alleen wandelaars en tractoren verdraagt. In Grimbergen duikt de weg naar de Tangebeek, die naar de Zenne in het Vilvoordse Borcht loopt. Vergezicht-weg: de weg doet wat ze belooft. Bij helder weer reikt de blik boven op de kam kilometers ver. In het noordoosten van de koeltorens van Vilvoorde richting Mechelen. In het zuidwesten duiken achter de dieper gelegen bomenrijen de torens van Brussel op en het Atomium op het Heizelplateau. De wind draagt het ruisen van de R0 tot over de heuvelflank. De snelweg is hier een berm die de stad en het platteland splitst, fysiek en akoestisch.

De ijstijden

Als we deze plek echt willen begrijpen, dan moeten we zo'n 1,6 miljoen jaar terug in de tijd. Vanaf dan wisselen op het noordelijk halfrond ijstijden en tussenijstijden elkaar af en dat tot op de dag van vandaag. Tijdens de koudste periodes van de ijstijden zag onze omgeving er heel anders uit: ijskappen kwamen vanaf de Noordpool soms zelfs tot diep in Nederland. De contouren van ons kleine werelddeel kregen vorm en de diepe ondergrond waarop we leven bestond al grotendeels. Maar de omgeving van Brussel zag er toch heel anders uit. Tijdens de koude periodes was ons land niet veel meer dan een barre steppe waarop de ijzige wind uit het noorden vrij spel had. De poolwinden bleken uiteindelijk eerder een geschenk dan een straf, want ze brachten fijne deeltjes silt mee, stofdeeltjes fijner dan zand. Tijdens de Laatste Ijstijd vielen ze hier in grote massa's neer en vormden op de oudere ondergrond een dikke en vruchtbare leembodem, een zegen voor de landbouw zou later blijken.

Buiten de geologische verschuivingen die onze aarde vormde en de wind die ze toedekte, was

er nog het water die onze omgeving boetseerde. Rivieren deden er eeuwen over om hun valleien uit te slijten. De Zennevallei kreeg haar huidige vorm: zacht hellend naar het Pajottenland, steiler en hoger aan haar ooststrand. De harde ondergrond die bestaat uit wat geologen de *Zanden van Brussel* noemen, lieten zich niet zo eenvoudig uitslijten. Zo kreeg Brussel vanuit het westen gezien haar markante oostelijke rand die vanop hoger gelegen velden nabij Halle als een groene richel te zien is. De Zenne, die tegen de richel aanschoorde, werd de scheidslijn tussen oost en west. Rondom lieten de Zenne, maar ook de Dijle en de Dender, plateaus achter die een goed uitzicht bieden op de uitgesleten dalen. Het zijn de getuigen van deze oudste tijden. In hun flanken is miljoenen jaren geschiedenis van de aarde leesbaar, laag per laag opgebouwd. Op de bovenste laag leven wij.

Langs berg en dal

Toen zo'n 45.000 jaar geleden de moderne mens in onze streek rondtrok om er te jagen en voedsel te verzamelen, nam hij ook de heuvelkammen in bezit. De hoogten boden een goed uitzichtpunt op het leven in de vallei waar steppedieren graasden, terwijl de flanken beschutting boden voor hun kampementen. Op de Kesterheide in Gooik en de Congoberg in Vollezele zijn werktuigen gevonden die tot wel 50.000 jaar teruggaan. Toen zwierf niet de Homo Sapiens maar de Neanderthaler door onze streken. Een hele tijd later, zo'n 7.000 jaar geleden, wisselden onze verre voorouders hun tijdelijke jachtkampen voor blijvende woningen. Ze werden boeren. Onze streek zag er weer helemaal anders uit. Het klimaat werd milder en de heuvels en dalen waren bedekt met een dik en ondoorzichtig woud. Toen de mensen gingen boeren, veranderde hun omgang met het land. Ze waren niet langer passanten door het

landschap, ze werden zijn belangrijkste vormgever. In de wouden kapten ze plekken vrij en stelselmatig zetten ze bos om in vruchtbare landbouwgrond. Alleen de arme bodem bovenop de heuveltoppen lieten ze onberoerd. Ze bleven vaak bos tot vandaag. Zo liggen de hellingen en leemplateaus er al eeuwen bij als open plaatsen die de weidse blik toelaten die we zo goed kennen. Van de Kesterheide tot de Vergezichtweg: vanuit de hoogtes is Brussel in het dal goed zichtbaar.

Na de aarde zelf en de mens, werd de wetgever de derde vormgever van het landschap.

De hoogtes bepaalden in de daaropvolgende eeuwen ook de handel en wandel van de streekbewoners. Zo'n vijf eeuwen voor Christus bouwde een welgestelde Keltische familie een nederzetting op de Kesterheide. Daarna lieten ook de Romeinen zich niet onbetuigd. Hoogtes bepaalden mee waar zij hun dorpen bouwden. Dat is vandaag nog goed te zien in Asse. Dankzij haar hoge ligging was de plaats al langer het middelpunt van de omgeving. Met de komst van de Romeinen nam dat alleen maar toe. Asse werd het eindhalte van de heirbaan die vertrok vanuit Bavay in Noord-Frankrijk. In Asse splitste de baan in een weg naar Elewijt en een andere naar Utrecht via Rumst. Rond de splitsing groeide tussen de eerste en derde eeuw na Christus een nederzetting met baanhuzen en nogal wat bedrijvigheid. Al is het wegdek niet meer hetzelfde, de oude heirbaan ligt er nog steeds als de drukke Edingsesteenweg, die vanaf Kouder-taveerne kaarsrecht over de Pajotse heuvels naar het zuiden loopt.

Beersel en de stadsrand

Vanuit de hoogte

In de benedenstad van Brussel was het in de middeleeuwen een bedrijvige bedoening. Hier aan de Zenne staken reizigers en handelaars vanuit Vlaanderen en verder de rivier over en zetten ze hun tocht voort richting het Maas- en Rijnland. Aan de oversteekplaats ontstond een gehucht. Dat deze overgang op de rivier een strategische plek was, zag ook Karel, de hertog van Neder-Lotharingen die in 977 het grote gebied waartoe Brussel behoorde in leen had gekregen van de Duitse keizer Otto II. Hij bouwde een burcht op een eiland in de Zenne. Daardoor kon hij de overgang beter controleren en verdedigde hij tegelijk de Duitse rijksgrens tegen invallers uit Vlaanderen. De Zenne was een scheidslijn.

Brussel groeide uit tot een toonaangevende stad in Brabant met bouwwerken die haar ambities beklemtoonden: een ringmuur, een kathedraal, een stadhuis. Lang moesten de Brusselaars niet zoeken om de geschikte bouwmaterialen voor hun stadsgebouwen te vinden. In de flanken ten oosten en ten westen van de stad waren de

zanden intussen al lang verhard tot goed bewerkbare kalkzandsteen. Van Affligem tot Dilbeek aan de westrand tot Diegem en Steenokkerzeel in het oosten: vanaf de late middeleeuwen sneden steengroeves deze natuursteenlagen aan. De opkomst van de steden maakte de vraag naar steen groot. In de 13e eeuw startten de Brusselaars de bouw van hun gotische kathedraal boven op de heuvelflank. Vanuit de Dilbeekse Wolfsputen werd de steen per kar naar de stad gebracht.

De hoogteverschillen in de stad maakten intussen ook de groeiende sociale verschillen duidelijk. Dat begon rond het midden van de 11e eeuw toen de nieuwe vesting boven op de Koudenberg de rol van het slot aan de Zenne overnam. Sindsdien ligt daar ononderbroken de vorstelijke residentie van de stad. De benedenstad bleef de plaats voor handelaars, ambachtslui en groentetelers. De bovenstad was voorbehouden voor de wereldlijke en de geestelijke macht. Ook nu nog. Langs de Koningsstraat liggen aaneen gesnoerd het parlement en de kathedraal, BNP Paribas – erfgenaam van de Generale

Bank – het koninklijk paleis, het Rekenhof en ten slotte het justitiepaleis. Aan de voet van dit imposante monster van de rechtspraak liggen de Marollen rond het Vossenplein. In tegenstelling tot andere volkse wijken overleefde ze de naoorlogse kaalslag. De open sleuf van de noord-zuid treinverbinding uit het begin van de jaren 50, liep rakelings aan haar straten voorbij.

De goede ligging van de hoogten buiten de stad moet François de Neufville de Villeroy ook zijn opgevallen wanneer hij in de zomer van 1695 de stad naderde. Hij kwam met weinig goede intenties. Een aanval op Brussel moest het tij helpen keren in de oorlog die zijn koning Lodewijk XIV tegen een verbond van Europese vorsten voerde. Hij liet zijn troepen rond Dilbeek inkwartieren. De stellingen van waar hij de stad onder vuur nam, schoof hij naar voren richting het Scheutveld in Anderlecht, Ganshoren, Molenbeek en de Zennebeemden. De hoogteverschillen maakten de stad kwetsbaar. Wat volgde was een inferno. Vanop de hoogte van de Koudenberg zagen de Brusselaars hoe honderden bommen, kogels en mortieren hun stad in twee dagen in de as legden. Eén derde van de stad lag in puin, het stadhuis was uitgebrand, een groot deel van de kunst en de archieven ging verloren. Naast een catastrofe was de beschieting ook een militair dieptepunt. Brussel diende geen militair doel meer, de slachtoffers waren voor het eerst doelbewust burgers. Het blazoen van de Zonnevorst was flink besmeurd.

Vormgevers van het landschap

Vanop de hoogte waar nu de Basiliek van Koekelberg ligt, moet de ravage goed zichtbaar zijn geweest. De vooruitgeschoven heuvelrug overschouwt de stad van het noorden naar het zuiden. Wie hier stond tijdens die rampzalige augustusdagen kon de stad zien branden. Maar

Stadsrand vanuit Grimbergen

► ook in de eeuwen die volgden, konden voorbijgangers vanop de heuvel van Koekelberg de stad zien groeien. Het Elisabethpark, dat de verbinding tussen de stad en de heuveltop legde, was slechts een voorbode. Aan het begin van de 20e eeuw klommen nieuwe woonwijken rondom het park de heuvel op en legden de verbinding met het westen van de stad. Ze gingen in de loop van de eeuw de heuvel helemaal omarmen, tot hij uiteindelijk zelf deel van de stad geworden was met als bekroning een reusachtige basiliek, de grootste van België en de uitdager van het andere megalomane werk: het justitiepaleis op de andere Zenneoever.

De basiliek is tot ver in de noordrand en het Pajottenland te zien. Sommigen zien er een waarschuwing in: Brussel is steeds nabij. Bij de inwijding in 1951 was de stad in volle groei. Aan haar voet lagen nog stadstuintjes, maar achter haar rug zocht de bebouwing intussen haar weg langs de Keizer Karellaan en de Brusselsesteen-

weg tot in Zellik. Toch is de grens tussen stad en platteland er soms bruusk. In de Kortemansstraat in Asse duikt de basiliek vanuit het niets aan de horizon op, brutaal en zonder overgang. Het veld op het voorplan, de koepel op het achterplan met ertussen een scherpe lijn. Op deze plek wordt het duidelijk hoe wij een nieuwe laag aan het landschap toevoegden: de virtuele laag van het gewestplan die de uitbreiding van de stad beperkingen oplegt. Ze spaarde de heuvelkammen van verdere hoogbouw en trok soms een scherpe grens tussen Vlaams en Brussels gebied. Onbedoeld zorgde ze ervoor dat de zichten op de stad open bleven. Na de aarde zelf en de mens, werd de wetgever de derde vormgever van het landschap.

De linde

Bovenop de Puttenberg is de stad voelbaar nabij. Op de kruising waar Sint-Pieters-Leeuw in haar deelgemeente Vlezenbeek overgaat, staat een

oude linde eenzaam naast de weg. Ze staat er al een tijdje. Het is een boom die de grenzen aangeeft en een herkenningspunt voor reizigers uit de tijden zonder gps. Nu is haar hoge kruin vooral een getuige. De Zennevallei aan haar voeten lijkt wel een grote verkeerskoker. Het spoor, de snelweg, de Bergensesteenweg verdelen het dal en zijn dorpen. De nieuwe windmolens van Colruyt staken haar in de hoogte bijna voorbij, de nieuwste merktekens van de huidige tijd. Lindebomen kunnen honderden jaren worden, een leeftijd die de turbines nooit zullen halen. Vanouds staan lindebomen dichtbij de mensen. Onder hun kruinen werd gefeest en recht gesproken. Ze zagen regimes wisselen en tijdperken verglijden. Als het wat meevalt, zal ze ook de volgende eeuw haar buurt zien veranderen. Ze zal de gevolgen van de klimaatverandering voelen. Brussel en de kanaalzone zijn in de zomer nu al een hete oven. Het hitte-eilandeffect laat zich voelen. Het hoger gelegen open platteland biedt meer koelte. Het contrast tussen de lage stad en de heuvels rondom wordt alleen maar groter. Welke gevolgen dit zal hebben op het samenleven tussen de bewoners van de stad en het ommeland is nog niet duidelijk, maar de linde zal ze kunnen voelen. In vergelijking met de ouderdom van de aarde is die van de mens verwaarloosbaar, zijn invloed is dat allerminst. Het duurde miljoenen jaren voor de aarde om zich te vormen en enkele tienduizenden jaren vooraleer onze streek zo gekneed was dat we er konden leven zoals we dat vandaag doen en de vruchten kunnen plukken op de best denkbare landbouwgrond. Als we niet uitkijken, heeft het slechts een paar honderd jaar geduurd om deze troeven te verspelen. Al is ons inzicht in de tijd beperkt en zijn onze levens te kort om de gevolgen van onze handelingen te begrijpen, vanuit de hoogte zien we de dingen soms helderder.

Ode aan de vrijheid, de verbeelding en het kind-zijn

Theatermaker Dimitri Leue komt naar Overijse met Quinnie & Quinn, een talige en humoristische voorstelling voor 6+. 'Overijse is de enige plek waar ik al mijn voorstellingen heb gespeeld.'

TEKST Ines Minten • FOTO Filip Claessens

Quinnie en Quinn ontsnappen. Weg van hun Grote Leider. Weg uit hun wereld vol regels, moeten en niets mogen. De vrijheid tegemoet, hun verbeelding achterna. Onderweg komen ze op de vreemdste plekken en lopen ze een rist wonderlijke figuren tegen het lijf. Licht, kostuums en muziek vormen het decor van de voorstelling. Ze leiden personages en toeschouwers van plek tot plek, van sfeer tot sfeer. Tijdens hun avontuur leren Quinnie en Quinn zichzelf en elkaar beter kennen. Dat is nu eenmaal wat avonturen en omstandigheden met mensen doen. Maar de personages vinden elkaar even goed in de taal die ze spreken. De humor in al zijn geleidingen, de taalgrapjes, de dubbele bodems, dat vleugje poëzie: *Quinnie & Quinn* is Leue pur sang, op maat van zesjarigen en al wie ouder is.

Erst het boek, dan het stuk

Voor het een toneelstuk was *Quinnie & Quinn* een boek voor 12+. En dáárvoor was het een verhaal voor het slapengaan. 'Ik fantaseerde altijd verhalen met mijn kinderen', vertelt Leue. 'Toen mijn oudste dochter tien was, bedacht ze een land waar maar honderd mensen mochten leven. Werd er iemand geboren, dan moest er iemand weg. *Papa, jij moet dat verhaal echt schrijven*, zei ze. Het kwam er nooit van, tot we gezegd werden met hoe-heette-dat-virus-ook-alweer. Tijdens de lockdown ben ik eraan begonnen.' Het verhaal kreeg een lichtjes andere wending. Leue bedacht een autoritaire wereld waarin elk levensjaar een kleur krijgt. Word je bruin jaar oud (26), dan is het afgelopen: je krijgt de *hemelbeker* te drinken en verdwijnt.

Samenspelen

'Al snel kreeg ik het idee om er ook een toneelstuk van te maken, maar dan voor een nog jonger publiek.' De theatermaker vertrok daarvoor van

een ander uitgangspunt. 'Als drie kinderen samen-spelen, is er altijd wel eentje die alles naar zijn hand wil zetten. Tot de twee anderen er genoeg van krijgen en weglopen om met zijn tweetjes vrij te spelen. Die derde vindt dat natuurlijk niet leuk en blijft hun fantasie binnenbreken, telkens in de vorm van een ander personage.'

Het is niet de interpretatie die de meeste toeschouwers er eerst in zullen zien. 'De meeste mensen zullen vooral het verhaal volgen. Maar op een onderbewust niveau denk ik dat het voor kinderen herkenbaar is: *Zo eentje loopt er ook op onze speelplaats rond*'. Inge Paulussen en Jonas Leemans spelen Quinnie en Quinn. Dimitri Leue neemt de Grote Leider en alle andere personages voor zijn rekening. Een reuzenspin, een pochende spierbundel, een man vol verdriet die in een vogel kan veranderen,... Scène per scène ontpopt het stuk zich van een ode aan de vrijheid tot een ode aan de verbeelding. 'En een ode aan kind-zijn', voegt Leue eraan toe. 'Kinderen moeten kinderen zijn en niet te veel regels opgelegd krijgen.'

Overijse

Leue heeft een bijzondere band met Overijse. 'Het is een plek waar ik gerust zou willen wonen', zegt hij. 'Het is er natuurlijk belachelijk mooi, met al die heuvels. Maar ik heb een soort link met de gemeente die ik niet goed kan uitleg-

gen.' Zo kwam hij in 2008 naar Overijse met zijn ecologische voorstelling *Don Kyoto*, waarvoor hij in totaal 2.200 km aflegde met een bakfiets van 120 kilo. 'Daarmee heuveltje op, heuveltje af, was net iets minder leuk', lacht hij. 'Omdat ik die dag niet zo ver hoefde te rijden, was ik al vroeg ter plaatse. Ik ontmoette er een stel jongens die vanaf Den Blank naar een voetbaltoernooi zouden vertrekken. En ik mocht meedoen. Dat was superleuk: ik ben heel de dag met hen gaan voetballen. Daarvoor staat Overijse dus voor mij: gastvrije mensen die tegen je zeggen *Doe maar mee!*'

'Bovendien woont mijn grootste fan in Overijse. Zij heeft al mijn voorstellingen gezien. Ik denk zelfs dat ze de tekst van mijn stuk *Het kleine sterven* uit het hoofd kent.' Al die voorstellingen zien, dat kon tot nu ook gewoon altijd in Overijse zelf. 'Het is de enige gemeente waar ik al mijn voorstellingen heb gespeeld, ofwel in Den Blank ofwel in de Bosuil in Jezus-Eik. Sterker nog', besluit Leue. 'Ik ben zelfs al twee keer in Den Blank geweest om te spelen terwijl ik er die dag helemaal geen voorstelling had. Dat overkomt me echt alléén in Overijse.'

ZA - 18 JUN - 19.00

Quinnie & Quinn (+6j)

Dimitri Leue, Inge Paulussen & Jonas Leemans
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

Pedro Facon, coronacommissaris 'Een crisis onthult wat echt belangrijk is'

Zijn we nu dan eindelijk op een punt gekomen waarop we kunnen spreken van het einde van de coronacrisis? Als het van Pedro Facon afhangt wel. Sinds april heeft hij zijn titel van coronacommissaris opgeborgen. Een balans van de voorbije twee jaar. TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

Het is pijnlijk dat we door corona 30.000 mensen zijn verloren. In 2020 zagen we een oversterfte van 17,5% of 20.000 personen. In 2021 zakte dit cijfer naar 4,5% of 5.000 personen. Als je weet dat een matig griepseizoen 3.000 tot 5.000 mensenvlens kost, dan kan je niet anders dan stellen dat de coronapandemie een zware tol heeft geëist, vooral in de woonzorgcentra. Corona bracht ook 110.000 hospitalisaties met zich mee. Dat cijfer zegt meer dan de 3.500.000 bevestigde besmettingen. Het toont de enorme impact aan van de pandemie op ons zorgsysteem. De tsunami aan extra zorgvragen hebben we proberen op te vangen met *piekcapaciteitsplanningen*. Het heeft ons geholpen om ons zorgsysteem overeind te houden. Dat gebeurde niet zonder slag of stoot. De uitgestelde zorg en kankerdiagnoses brengen stevige gezondheidsrisico's met zich mee.'

Wat vertellen de sterftcijfers nog?

'In het begin van de pandemie werden we overweldigd. Er was chaos. Denk maar aan het gebrek aan beschermingsmiddelen. Gaandeweg zijn we wijzer geworden en zijn we de crisis beter gaan beheersen. We zijn erin geslaagd om testcapaciteit op te bouwen. Van een algemene lockdown zijn we naar meer verfijnde maatregelen geëvolueerd. Het parcours dat we aflegden, was zeker niet perfect, maar het is ons wel gelukt om ons doorheen de pandemie te worstelen zonder het onderwijs, de economie en het maatschappelijk leven helemaal plat te leggen.'

DE 'Eine Krise zeigt, was wirklich wichtig ist'

Sind wir denn nun letztlich an einem Punkt angelangt, an dem wir über das Ende der Corona-Krise sprechen können? Wenn es nach Pedro Facon ginge, ja. Seit April hat er seinen Titel als Corona-Kommissar abgelegt. 'Die Pandemie hatte enorme Auswirkungen auf unser Gesundheitssystem, aber es hat überlebt. Das verlief jedoch nicht ohne Mühe. Die vertagten Behandlungen und Krebsdiagnosen bergen ernsthafte Gesundheitsrisiken. Die Krise war eine Übung in Belast-

barkeit, ein Prozess von Versuch und Irrtum. Auch für mich selbst. Es ist kein Geheimnis, dass ich selbst sechs Wochen außer Gefecht gewesen bin. Und doch hat mir die Krise gezeigt, dass wir zu mehr fähig sind, als wir denken. In den Teams, mit denen ich zusammengearbeitet habe, habe ich viel Entschlossenheit und Durchhaltevermögen gesehen. Das stärkt meine Zuversicht, dass wir im Umgang mit Krisen widerstandsfähiger geworden sind.'

Geometrisch spel

© TDW

DWORP Een natuurlijk glooiend terrein in een residentiële wijk aan de rand van het Hallerbos, de esthetische gevoeligheid van de bouwheer met vertrouwen in zijn architect en de uitgedrukte, strakke vormgeving van architect A. De Smet-Van Damme. Dat waren de ingrediënten van deze stralende modernistische villa, gebouwd in 1974. Het geometrisch spel tussen open-gesloten, schaduwlicht, zwart-wit vertaalt zich hier in een ontwerp van witgeschilderde muren en volumes, grote glaspartijen in donkere raamkaders en de donkere vlakken van de inkomdeur en garagepoort. Vanaf de straatkant valt meteen een uitgesproken horizontale lijnvoering op. De centrale, robuuste inkomdeur van afzeliahout met ingehouwen bolafdrukken is een ontwerp van de architect zelf en doorbreekt de onderste lange, witte muurstrook, die naar het uiteinde de tuin afschermt van de straatkant. Oorspronkelijk was het ook een afscherming van een binnenterras, maar dat werd met de tijd een uitbreiding van de leefruimte. De witte uitkraging in beton accentueert het woonvolume en doet dienst als zonnewering. Alle binnenruimten liggen, met kleine niveauverschillen, op dezelfde bouwlaag. De grote ramen van woonkamer en keuken laten riant daglicht binnen en bieden zicht op de tuin. In een iets hoger gelegen volume dat uitsteekt boven de garage liggen slaapkamers, wc en badkamer gegroepeerd. De materiaalkeuze is doordacht en bewust beperkt gehouden: witgeschilderde baksteen en beton, een houten wand in de eetkamer, parket in de leefruimtes, gezoete blauwe hardsteen voor de circulatieruimte. Door een uiterst fijn gevoel voor verhouding en compositie blijft dit een woning op mensenmaat waarin het prachtig wonen is. • TDW

Wat heb je als mens uit de coronaperiode geleerd?

‘De crisis was een oefening in veerkracht. Ook voor mezelf. Zowel op persoonlijk als op professioneel vlak. Het was een proces van vallen en opstaan. Het is geen geheim dat ik zelf zes weken buiten strijd ben geweest. En toch heeft de crisis me doen beseffen dat we tot meer in staat zijn dan we denken. In de teams waarmee ik samenwerkte, zag ik veel vastberadenheid en doorzettingsvermogen. Het sterkt mijn vertrouwen dat we weerbaarder zijn geworden om met crisissen om te gaan. Ik heb ook veel solidariteit gezien. Voor de jongeren was de pandemie een bijzonder harde confrontatie. Plots kwamen ze erachter dat in het leven niets zeker is. Maar die onzekerheid gaf ze ook een belangrijke levensles: met de steun van je familie en vrienden kun je veel aan. Persoonlijk zie ik de crisis als een uitnodiging om ons te verzoenen met de realiteit dat alles verandert en evolueert. Misschien is die levensles wel relevanter dan al de lessen die we in ons prestatiegericht onderwijs leren? Want ook dat doen crisissen: ze onthullen wat echt belangrijk is. De coronacrisis maakte pijnlijk duidelijk dat gezondheid onze grootste rijkdom is. Net zoals de crisis in Oekraïne nu de waarde van vrede heel tastbaar maakt.’

Waaruit putte jij tijdens de crisis veerkracht?

‘In totaal ben ik zes weken thuis geweest. Dat die periode relatief kort was, komt doordat ik op tijd gestopt ben. Ik kampte met ernstige slaapproblemen en angstgevoelens. Die signalen heb ik niet genegeerd. Ik ben naar de huisarts gestapt en heb me psychologisch laten begeleiden. Ik had ook het geluk dat mijn omgeving mij goed ondersteunde. Ik krijg nog steeds veel vragen over die periode. Ik ga erop in omdat ik wil meegeven dat het leven niet stopt als je struikelt. Het is even een stilstand, maar je krabbelt terug overeind en gaat weer verder. Het is echt niets om je over te schamen.’

De pandemie leerde ons ook dat onze staatsstructuur zich niet leent voor doortastend crisisbeheer. Welke lessen hebben we daaruit getrokken?

‘Het is algemeen geweten dat onze huidige staatsstructuur de nodige hervormingen in de zorgsector bemoeilijkt. We verliezen te veel tijd met de vele besluitvormingsmomenten. Ondanks alle inzet en samenwerking was de ketting van vergaderingen veel te lang. Voor mij is het heel duidelijk dat we een staatshervorming nodig hebben, zelfs als die niet plots alles zal oplossen. Mijn functie als coronacommissaris is

net in het leven geroepen omdat onze structuren zo complex zijn. Onze premier vergeleek mijn functie met olie in de machine. De complexe machine konden we tijdens de crisis niet veranderen, maar de olie kon ze wel proberen beter te laten draaien.’

Je hebt tijdens de crisis heel wat indrukken en quotes in schriftjes genoteerd. Plan je om ze te publiceren?

‘Ze waren vooral voor mezelf bedoeld, om een aantal zaken juist te herinneren. Misschien komt er ooit nog een boek van, wie weet? Sommige uitspraken hebben mij geïnspireerd, bijvoorbeeld eentje van Caroline Pauwels, de ex-rector van de VUB. Zoals je weet, toonde de coronacrisis aan hoe wetenschap ook een verhaal van voortschrijdend inzicht is. Daar hadden wij het als samenleving vaak moeilijk mee. Pauwels counterde dat in één van haar boekjes met de zin: *Het is niet omdat we niet alles weten, dat we niets weten.*’

‘In het begin van de pandemie werden we overweldigd. Gaandeweg zijn we de crisis beter gaan beheersen.’

Je bent afkomstig uit Kortrijk en woont sinds enkele jaren in Beersel. Hoe voelt het als West-Vlaming om in de Rand te integreren?

‘Na mijn studies heb ik een tijdje in Leuven gewoond. Toen mijn partner, die uit Lot komt, en ik in 2012 naar een woning zochten, viel ons oog op een huis niet ver van het centrum van Beersel. We hebben niet lang getwijfeld. Ik woon hier bijzonder graag. We bevinden ons midden in het groen, op slechts 10 km van Brussel.’

Sinds april keerde je terug naar het RIZIV. Wat is het belangrijkste inzicht dat je meeneemt uit de coronacrisis?

‘Hoe kunnen we ons gezondheidssysteem hervormen zodat het beantwoordt aan de noden van vandaag? Geïntegreerde zorg, geestelijke gezondheidszorg en preventie staan hoog op de agenda. Wat ik ook zeker meeneem, is de geest van samenwerking die ik tijdens de coronacrisis ervaarde. Het RIZIV is een sociale zekerheidsinstelling waar overleg met het werkveld centraal staat. Ik wil met de mensen uit het werkveld in dialoog gaan. Als het moet met de botten in de klei.’

Leven in het hier en het nu

Mindfulness helpt om stress tegen te gaan, beschermt tegen burn-out, versterkt de persoonlijke veerkracht en immuniteit, en stimuleert mensen om bewuster te leven. Tal van wetenschappelijke studies tonen die positieve effecten aan.

TEKST Gerard Hautekeur • FOTO Filip Claessens

Deelnemers van diverse leeftijd en achtergrond volgen om heel uiteenlopende redenen een training 'mindfulness', zegt psycholoog en *integral coach* Marie Ann Gilté uit Grimbergen, die al veertien jaar training geeft. 'De essentie van mindfulness is dat je met meer aandacht leeft in het hier en het nu, en minder in het verleden en de toekomst, anders gaat een groot deel van het leven aan je voorbij. Hoe vaak maken we het niet mee dat we wel fysiek aanwezig zijn, maar met onze gedachten compleet ergens anders, zodat we tijdens een gesprek niet horen wat de andere zegt? Bovendien leven we veelal op automatische piloot. In sommige situaties heeft dat zijn voordelen, maar als we worden geconfronteerd met onverwachte situaties, zoals de plotse afwezigheid van een zieke collega op het werk, raken we uit onze comfortzone en ervaren we stress. Op dergelijke momenten is er nood aan een grotere opmerkzaamheid om een creatieve oplossing te vinden.'

Innerlijke rust

Tijdens een trainingssessie wijst Gilté op het effect van de geest op het lichaam. Daarbij maakt ze een onderscheid tussen *full mind* en *mindful*. 'Soms zit onze geest (over)vol gedachten, fantasieën, zorgen en gepieker over de toekomst. Daardoor reageren we dikwijls emotioneel en gespannen, voelen we ons opgejaagd door wat nog moet gebeuren, maar komen we moeilijk of te snel tot actie. De gedachtentrein maakt ons rusteloos, haalt ons uit onze concentratie of houdt ons uit de slaap. Om de negatieve spiraal te doorbreken, helpen aandachtsoefeningen. Het doel is niet om gedachteloos door het leven te gaan, maar wel om de gedachten te leren opmerken en tijdens de meditatie te focussen op wat je hoort en voelt. Op die manier word je toeschouwer van je gedachten, leer je jouw emoties herkennen en accepteren in plaats van ze te ondergaan. Zo kun je onder meer vermijden dat teleurstellingen of ontgoochelingen leiden tot irritatie, angst of woede die veel moeilijker te hanteren zijn. Mindful leven houdt echter niet in dat je op een roze wolk gaat zitten, los van de realiteit, maar wel dat je jezelf beter leert kennen op het vlak van gedachten, emoties en lichamelijke gewaarwordingen. Voor mindfulness is de *way out* immers de *way in*. Door naar binnen te

gaan en te focussen op je ademhaling kom je tot innerlijke rust. Soms helpt het om de negatieve gevoelens te benoemen of neer te schrijven en tevens proberen te achterhalen wat de achterliggende boodschap is. Zo krijg je beter voeling met jezelf en beseft je wat belangrijk voor je is.'

Oefening baart kunst

'Via mindful yoga maken we contact met de gewaarwordingen in ons lichaam, worden we bewust van onze beperkingen en leren die te aanvaarden. Het is een vaardigheid die je kunt toepassen in het dagelijkse leven. Veel mensen geven op het eind van de training aan dat ze hun grenzen beter gaan bewaken. De te hoge eisen komen trouwens niet enkel van de anderen, maar vloeien ook voort uit de eigen gedachten en verwachtingen waarvan we ons niet altijd bewust zijn. Je moet jezelf de tijd gunnen om dit een plaats te geven zodat je bewuste keuzes kunt maken. Zo creëer je meer ruimte voor jezelf.'

Tijdens de training mindfulness benadrukt Gilté dat het vaardigheden zijn die je kunt oefenen en cultiveren.

'Met mindfulness word je toeschouwer van je gedachten. Je leert jouw emoties herkennen en accepteren in plaats van ze te ondergaan.'

nen en cultiveren. 'Vergelijk het met piano spelen. Een doorsnee training mindfulness bestaat uit acht sessies van tweeënhalve uur, telkens rond een bepaald thema. Deelnemers krijgen na iedere sessie huiswerk mee. Er zijn ook aangepaste programma's op maat mogelijk. Uiteraard kun je ook een boek lezen over mindfulness, maar je leert het vooral door het te doen. Tijdens de ervaringsgerichte training krijg je een theoretische achtergrond die is beschreven in een bevattelijke syllabus. De focus ligt evenwel op korte en langere meditatie. De ene meditatie bouwt voort op de andere en is wetenschappelijk onderbouwd. Na de training kun je er persoonlijk mee aan de slag en kiezen welke oefeningen en meditatie het best bij jou passen. Het geheel van de oefeningen schept een draagvlak voor jezelf om beter met de kleine of grote uitdagingen in het leven te kunnen omgaan.'

Een Wunderkammer was eeuwen geleden een kast of kamer waarin kunst en curiositeiten werden getoond. In het CC Strombeek is Wunderkammer de naam van een minifestival vol concerten van intrigerende muzikanten, aangevuld met performances en installaties.

TEKST Michaël Bellon • BEELD Wouter Vanhaelemeesch

Op ontdekking in de Wunderkammer

Wunderkammer is één van de weinige positieve gevolgen van de pandemie. Curator Jan De Vroede bereidt de derde editie voor. De Vroede is zelf een muzikant die in het CC Strombeek muziek programmeerde toen covid de deuren dichtgooidde. Hij startte met residenties voor artiesten die in hetzelfde schuitje zaten, en uit dat initiatief groeide het alternatieve muziekfestival Wunderkammer.

'Gedurende een half jaar nodigden we artiesten uit om nieuwe dingen te komen maken. Daar zat zo veel moois tussen dat we het ook aan een publiek wilden tonen. We hebben Belgische artiesten gecombineerd met de top van de internationale artiesten op het vlak van impro, experimentele muziek en elektronica. Geen mainstream dus, maar wel toegankelijk. Het kan zijn dat je van de zestien artiesten de helft minder goed vindt, maar de andere helft vind je misschien wel super?'

Van theaterzaal tot achterafkamertje

Wunderkammer is geen bloedserieus concert in een deftige zaal, maar een verzameling van speciale en spannende toestanden waarvoor je binnen het cultuurcentrum van locatie naar locatie loopt. Het muziekprogramma wordt aangevuld met beeldende kunst, film, installaties en interventies. De Vroede: 'De optredens zijn korter dan een doorsnee set, zo tussen de twintig en veertig minuten. Je kan ze dus allemaal zien als je wil, tenzij je zelf beslist om even een pauze in te lassen en iets te drinken. De vijf locaties binnen het gebouw worden ook allemaal door kunstenaars in een andere sfeer ingericht, gaande van Berlijnse industriële bunkerstijl tot een

bordeel uit de jaren dertig.' Verder doen een kookperformance, een tarotkaartlezer, een waarzegster, een kapper, een platenwinkel en lichtprojecties de bezoekers even vergeten dat ze in een cultuurcentrum zijn. Ook de tekeningen van Wouter Vanhaelemeesch passen perfect in het plaatje.

Nog opmerkelijk: De Vroede streeft bij het programmeren naar vijftig procent vrouwelijke artiesten. 'Dat is iets wat ik inbouw: actief oog hebben voor diversiteit, zowel op het vlak van gender als van etniciteit. Ik heb gemerkt dat er in de meer experimentele muziek minder aandacht is voor vrouwelijke artiesten, daarom ben ik er naar op zoek gegaan.' Kan hij een aantal acts uit het rijke programma aanprijzen? 'Bij de Belgische artiesten kijk ik uit naar Lorie Bevins die zijn nieuwe plaat komt voorstellen en naar Abel Ghekiere, een jonge gast uit Antwerpen die een bijzondere plaat heeft gemaakt over het overlijden van zijn vader, een beeldend kunstenaar. Op internationaal vlak ben ik heel blij met de komst van Laila Sakini uit Engeland, een van mijn favoriete artiesten die nieuw werk komt voorstellen. Dat artiesten als Astrid Sonne, John Bence of Wayne Phoenix naar Strombeek komen, is echt uitzonderlijk.'

1 EN 2 JUN - 18.30 Wunderkammer #3

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

i WIN 3x2 duotickets voor jouw avond naar keuze door snel te mailen naar jan.devroede@ccstrombeek.be (02 263 03 43).

Prachtig afzien op de Groene Gordelroute

Van 27 augustus tot 4 september vindt de Gordel plaats met tal van fietsroutes, wandelingen en andere activiteiten die de Groene Rand in het zonnetje zetten. Als voorproefje reed onze medewerker Jan Haeverans de Groene Gordelroute: 126 km op één dag. Conclusie: 'Verrassend mooi, maar ook pittig.'

TEKST Jan Haeverans • FOTO Filip Claessens

Het is nog geen negen uur op een vrijdagochtend en bijzonder rustig op de snelweg richting Brussel. De fietsnelweg, welteverstaan. De dag is kil gestart en de mist heeft veel pendelaars wellicht richting auto, trein of bus gejaagd. Op het pas vernieuwde jaagpad langs het kanaal houd ik met gemak een flink tempo van 25 km/u aan. De elektromotor tussen mijn pedalen zoemt als een koffiemolentje.

Bij de jonge fietsenmaker Parvelo in Halle heb ik een e-bike met een extra batterij gehuurd. Want ik heb 126 km voor de wielen en dan wil je

niet zonder elektriciteit vallen. Om met de eerste batterij zo ver mogelijk te komen, heb ik hem op de laagste stand gezet, maar dan nog krijg je een fiks duwtje mee. Het is aangenaam fietsen. De tweede batterij reserveer ik voor het laatste deel van de tocht. Omdat ik verwacht tegen dan goed moe te zijn en ik wellicht wel wat extra *power* kan gebruiken. Een vrouw op een speedpedelec zoeft me voorbij, op weg naar haar werk in Brussel waarschijnlijk. Zelf zal ik de hoofdstad de hele dag links laten liggen. Letterlijk, want ik rij tegen de wijzers van de klok in.

In Lot leiden de bordjes van de Groene Gordelroute me weg van het kanaal het heuvelende hinterland in. Net buiten het dorp heeft iemand zijn best gedaan om een hele reeks bordjes van mijn route en ook die van de Vlaanderen Fietsroute met verf te bekladden. Alleen de cijfers van de knooppunten ontsnappen aan zijn/haar gram, want die spreken geen taal. Het is helaas klassiek tijdens de Gordel: sabotage van de bewegwijzering en punaises op het wegdek. Want behalve een sportieve uitdaging en een kennismaking met een verrassend groene omgeving is het doel van de Gordel ook om het Vlaamse karakter van de Rand rond Brussel in de... euh... verf te zetten. En dat is sommigen blijkbaar nog steeds een doorn in het oog. Of een punaise in de band, om in de sfeer te blijven.

Monumenten van groen

Het landschap waar ik doorrijd, is prachtig. Dat weet ik van eerdere tochten hier, want de mist beperkt helaas nog steeds het zicht. Bossen, valleitjes, holle wegen, weiden en velden blijven elkaar opvolgen. Heel veel rust en stilte overal in het rond. Je waant je ver van de drukte van de grootstad en het gejakker op de Ring. Mijn snelheid daalt aanzienlijk. Niet alleen om van al het moois te genieten, maar vooral omdat de hellingen hier steil zijn, en de wegen smal en bochtig. Ik schakel mijn elektromotor naar een hogere stand.

Plots zijn de straatnaamborden tweetalig. Ik ben Sint-Genesius-Rode binnengereden, een faciliteitengemeente waar veel welgestelde Brusselaars in het groen zijn komen wonen. De villa's zijn groot, vaak omringd door gemanicuurde tuinen en hoge hekken. Rustig fietsen is het hier, al oogt de opeenvolging van tuinwijken ook wat saai. Dan duik ik het Zoniënwoud in, een van 's lands ondergewaardeerde monumenten. Fris lentegroen omringt me zo ver ik kan zien in het heuvelende beukenbos en al snel hoor ik geen verkeer meer, maar enkel het getsjilp van vogels. De zon heeft intussen de mist verjaagd en schijnt tussen de woudreuzen door. De lange, rechte weg is bedekt met asfalt, wat later met goed berijdbaar grind. Na het bochten- en klimwerk van daarnet schiet ik nu goed op.

Tijd die ik weer verlies wanneer ik aan de andere kant van het bos de weg kwijt ben geraakt door werken aan de Ring, die ik hier moet dwarsen. Gelukkig heb ik mijn traject in een gpx-app gedownload en kan ik aan het onderkomen maar mooie station van Groenendaal al snel weer op de route inpikken. Aan het kasteel van Hoeilaart wat verderop, nu het gemeentehuis, kruis ik de lang verwaaide voetsporen van mijn betovergrootvader, die hier ooit boswachter was. Ik heb nog een foto van hem waarop hij, met indrukwekkend geweer en nog indrukwekkender snor, streng de camera in kijkt.

Dromen op de vlucht

Ik heb haast, want ook in Hoeilaart en omgeving ben ik maar moeizaam opgeschoten. Opnieuw omdat het goed op en af gaat. Maar ook: wat hebben we in de omgeving van Brussel een voorliefde voor kasseistroken! Erg aardig om te zien, dat wel, maar echt lekker bollen doet het niet. Gelukkig loopt het traject nu voor de tweede keer door het Zoniënwoud. Door een kilometerslange rechte laan snel ik richting Tervuren. Ik zou er graag uitrusten in het prachtige park, een plek die grandeur en geschiedenis ademt, en die een van de vele parels op de Groene Gordelroute is, maar ik moet voort, want ik heb nog een ontmoedigend groot aantal kilometers voor de boeg.

Naar de passage aan de luchthaven van Zaventem had ik niet uitgekeken. Maar zelfs in deze omgeving vindt mijn fietsroute zowaar nog groene en zelfs bijna idyllische plekjes. Dat kan niet gezegd worden van het gesloten asielcentrum waar ik voorbijfiets. Veel dromen van een beter leven zijn achter deze hoge hekken stukgelopen. Bijna tegen het centrum aan, pal naast een landingsbaan, is er een plek aangelegd voor vliegtuigspotters. Mensen komen er dromen van verre reizen in de machtige, glimmende machines die hier neerdalen en opstijgen. Veel groter wordt het contrast niet.

Wat verderop beland ik zowaar in een natuurgebiedje. 65 km, lees ik op mijn teller, net over de helft. Tijd voor een middagpauze. In een vijver vlakbij klinkt een oorverdovend gekwaak van kikkers, een reiger strijkt neer voor zijn lunch, en ook enkele eenden vissen er met hun achterste hoog uit het water hun middagmaal bijeen. Geen van allen hebben ze oog voor de vreemde vogels die wat verderop onophoudelijk aanvliegen. Van achter de bommenrij klinkt telkens het gebrul van motoren als ze, eenmaal geland, hard afremmen.

Ken Loach

Vilvoorde sleept nog altijd zijn imago van *dirty old town* mee. En het moet gezegd dat op bepaalde plekken de stad nog een hoog Ken Loach-gehalte heeft. Ik passeer er wat onderkomen maar bewoonde arbeidershuisjes te midden van oude industrie, een grote elektriciteitscentrale, morsige loodsen met wat onduidelijke handeltjes, en zelfs een heuse containerterminal

langs het Zeekanaal. Toch passeer ik ook hier soms nog heel mooie en intieme plekjes. Verbazend hoe een omgeving die vanuit de trein of vanop de grote invalswegen eerder grimmig oogt er op het terrein heel wat uitnodigender uitziet.

Vanaf Grimbergen wordt de omgeving snel opnieuw groener, maar is er helaas ook weer die obligate lange kasseistrook. Tijdens een korte stop vervang ik mijn batterij, die me bijna 90 km van extra kracht heeft voorzien. De tweede moet me nog zo'n 40 km ver brengen, en kan ik dus wat kwistiger gebruiken. Maar goed ook, want ik word moe en ik moet nog de heuvels van het Pajottenland over. Meise en Wemmel brengen nog wat residentiële woonwijken, maar al snel opent de wereld zich. Kilometerslang fiets ik over heuvelkammen, links de skyline van Brussel met prominent de blinkende bollen van het Atomium,

Na 136 km stap ik terug mijn huis binnen. In slow motion omdat ik niet sneller meer kan. Het is mooi geweest.

rechts het eindeloos heuvelende Pajottenland. Maanden geleden reed ik voor *RandKrant* hetzelfde traject met de lijnbus, die zich daar ergens beneden door overvolle woonkernen slingert. Het contrast met deze groene omgeving is groot.

Ik kan er maar half zoveel van genieten als ik eigenlijk zou willen, want pijn aan benen, knieën, zitvlak en ook een beetje aan mijn goesting drijven me voort. Ik heb mijn stal geroken. Verlangend kijk ik uit naar de 'beken' die ik nog moet passeren: Dilbeek, Itterbeek, Vlezenbeek en Gaasbeek. Om vandaaruit opnieuw af te dalen naar de Zennevallei en Halle. Na vele uren fietsen, stap ik mijn huis binnen. In slow motion. Niet om de heroïek van mijn epische tocht te benadrukken, maar omdat ik niet sneller meer kan. 132 km, lees ik op mijn teller, zes meer dan voorzien omdat ik af en toe verkeerd ben gereden. Het is mooi geweest.

i Vanaf 7 juli vind je het programma van de Gordel 2022 op www.degordel.be

FR Merveilleux challenge sur le parcours du Gordel

Nous sommes un vendredi matin, un peu avant neuf heures et l'autoroute vers Bruxelles est particulièrement calme. L'autoroute pour vélos, bien entendu. Sur le chemin de halage récemment rénové le long du canal, je maintiens facilement une vitesse de 25 km/h. Le moteur électrique entre mes pédales vrombit tel un

moulin à café... Du 27 août au 4 septembre, le Gordel se déroule avec de nombreux itinéraires cyclables, des promenades et d'autres activités qui mettent la périphérie verte en valeur. En guise d'avant-goût, notre collègue Jan Haeversans parcourt 126 km en une journée. Sa conclusion: 'Étonnamment beau, mais également coriace.'

Sinds een paar maanden woon ik vijf jaar in de stad, Vilvoorde meer bepaald. Tevoren woonde ik meer dan dertig jaar in Grimbergen. De impact van deze verandering op mijn mobiliteit is gigantisch. Mijn aantal gereden autokilometers is ongeveer gelijk gebleven, en dat is normaal als je de wagen enkel buiten haalt voor verplaatsingen vanaf 30 km. Mijn fietsverkeer tussen 5 en 30 km zal ook wel in dezelfde buurt liggen als voorheen. Het grote verschil zit hem in alle trajecten korter dan 5 km. Die deed ik vanuit een buitenwijk in Grimbergen bijna allemaal met de fiets, en doe ik nu grotendeels te voet.

In de stad ga je automatisch meer te voet. Het is makkelijk, logisch en veilig. Je slaat onderweg sneller een praatje en je spreekt makkelijker af met vrienden of voor het werk. Eens je de voordelen daarvan inziet, gaan de voetkilometers bijna automatisch de hoogte in. Tot de psychologische, denk ik, drempel van een vijftal kilometer. Dan komt de fiets van stal. En daarmee zit de verdeling tussen te voet en met de fiets echt wel goed.

Dat was in Grimbergen nauwelijks denkbaar, ook al had ik binnen een straal van een vijftal kilometer vanaf mijn woonplaats zowel het centrum als de meeste winkels binnen bereik. Toch zou het toen nauwelijks in me opgekomen zijn om bijvoorbeeld te voet naar het gemeentehuis te gaan. Nu denk ik er zelfs niet over na om te voet naar de andere kant van de stad te stappen in plaats van de (plooi)fiets te nemen. Hetzelfde geldt voor de combinatie trein-fiets. Vroeger deed ik dat zo goed als automatisch, zelfs al lag de eindbestemming op een paar kilometer van de laatste treinhalt. Nu gaat de plooi-fiets pas mee als het station op meer dan vier-vijf kilometer van diezelfde eindbestemming ligt. En daarmee is het gedoe van overstappen met de fiets ook van de baan, want dat blijft toch een pijnpunt als je dat regelmatig moet doen.

TEKST Herman Dierickx • FOTO Filip Claessens

De muzikale herontdekking van ons ecosysteem

Met de transdisciplinaire voorstelling *Past >| Orale*, straks te ervaren in de Plantentuin van Meise, wil het oude muziekensemble Zefiro Torna iets duidelijk maken wat de postmoderne mens uit het oog lijkt te zijn verloren: 'Wij zijn natuur'.

TEKST Tom Peeters • FOTO Ivan Put

Al meer dan een kwarteeuw stopt het ensemble Zefiro Torna muziek uit de middeleeuwen, de renaissance en de barok in een hedendaags kleedje terwijl het ondertussen vaardig linken legt met andere genres en disciplines. Nooit gingen ze daarbij zo ver als op *Past >| Orale*. Klassieke muziek en traditionele instrumenten versmelten er op een ingenieuze manier met een oplevende passie voor de

natuur, wetenschappelijk onderzoek naar micro-organismen en een meer intuïtieve muzikale benadering die *spoken word* mixt met elektronica en klanken uit ontmantelde en kapotte piano's.

Kunst, natuur, mens, technologie

'We zijn gespecialiseerd in oude muziek, maar in het kader van het Beethovenjaar wilden we uit onze comfortzone stappen', zegt Jurgen De bruyn.

De artistieke leider van Zefiro Torna bedoelt dat ook letterlijk. We hebben afgesproken in de Plantentuin van Meise, waar straks na enig corona-uitstel de première plaatsvindt van *Past >| Orale*. 'Ook de Duitse componist haalde veel inspiratie uit de natuur, maar even belangrijk voor de voorstelling is dat Beethoven als humanist en vrijdenker een vooruitgangsoptimisme aanhing. Dat weerspiegelt zich in zijn enige allegorisch ballet *Die Geschöpfe des Prometheus*, waarin hij denkbeelden over kunst, moraal en technologie bundelde en de mens als het ware bevrijd werd van het dictaat van de goden.'

Ook *Past >| Orale* onderzoekt de relatie tussen kunst, natuur, mens en technologie. Het ensemble riep daarvoor de hulp in van SEADS (Space, Ecology, Arts & Design), een netwerk van jonge wetenschappers die nieuwe inzichten vertalen in kunstprojecten. Ook zangeres Birsen Uçar, die ons intussen vervoegd heeft voor het interview, stak een handje toe. Met haar eigen popband Hydrogen Sea is ze al langer op zoek naar verbinding met de natuurlijke wereld. 'Ze verweeft op een heel genuanceerde manier ecologische thema's in haar teksten', beschrijft De bruyn waarom hij contact met haar opnam. 'Haar intuïtieve aanpak spoort ons aan om de magische samenhang te herontdekken van dingen die we kwijt zijn geraakt

'Ook van de originele pastorale – de zesde symfonie – van Beethoven ging een natuurkracht uit waar mensen zich alleen maar nederig bij konden voelen.'

in ons postmoderne denken. Ze staat voor de empathische kracht die vanuit ons onderbewustzijn onze band met de natuur aanhaalt.'

Spanningsveld

What would happen if there were a United Organization of Organisms?, vraagt de zangeres zich bedrukt af tijdens de voorstelling, de gerenommeerde mycoloog Paul Stamets parafraserend. 'Zou de mensheid van de planeet weggestemd worden?' Uçar had niet speciaal iets met Beethoven, maar zegt zich te herkennen in enkele andere inspiratiebronnen van De bruyn, zoals het boek *Becoming Animal* van David Abram of *The Mushroom at the End of the World* van de Chinees-Amerikaanse antropologe Anna Lowenhaupt Tsing. 'Ook ik wil blijven vechten tegen dat antropocentrisme dat de mens steevast centraal stelt', klinkt het strijdbaar, al voegt ze er meteen aan toe dat ze niet heel optimistisch is.

De bruyn: 'De voorstelling drijft dan ook op het

spanningsveld tussen een dystopische toekomst waarin de mens vervreemd is van de natuur, en enkele lichtpuntjes. Lowenhaupt Tsing leerde ons dat ook in een ruïne iets kan groeien. Ze onderzocht de *matsutake*, een zwam die alleen aardt in verstoorte omgevingen waaruit zich een alternatief economisch systeem ontwikkelt. In het verlengde daarvan biedt onze voorstelling geen oplossing, maar wel perspectief.' De muzikant herkent dat perspectief vooral in een verscherpt moreel bewustzijn van een jongere, wereldwijd verbonden generatie. 'In hun ogen is ook de oorlog in Oekraïne een exploitatie van een wereld die voorbij is. Samen met de wetenschap wijzen ze ons er op hoe rijk onze biosystemen zijn, hoe ze in elkaar haken en van elkaar afhankelijk zijn.'

Hoogsensitieve ambient

In Past >I Orale wordt de natuur ook geëvoceerd door abstracte beelden die softwarekunstenaar Pieter Steyaert (SEADS) ontwikkelde op basis van de muziek. Ze verwijzen naar micro-organismen zoals kiezelwieren, het onderzoekdomein van algoloog Bart Van de Vijver, die betrokken werd bij het vooronderzoek van de voorstelling. Hij was de link met de Plantentuin, waar de muzikanten straks zullen optreden in de Balatkas. Deze serre werd in het midden van de 19e eeuw geconstrueerd door Alphonse Balat, de leermeester van Victor Horta die ook de Koninklijke Serres in Laken ontwierp.

'Ik zie het als een soort van incubator of biomodule waar wij als kwetsbare plantjes in staan opgesteld en het publiek buiten op zit te kijken', zegt De Bruyn. 'In die natuurlijke omgeving omringd door klank, materie en abstracte lichtprojecties is er een andere tijdsbeleving. Ook van de originele pastorale – de zesde symfonie – van Beethoven ging een natuurkracht uit waar mensen zich alleen maar nederig bij konden voelen. In mijn ogen was hij een geluidskunstenaar avant-la-lettre, een van de redenen waarom we bij zijn liedcyclus *An die ferne Geliebte* een hoogsensitieve ambient omgeving creëerden waarin ook Birsens of hedendaagse geluidskunstenaars zoals Pak Yan Lau en Frederik Croene zich thuis voelen. Zij vormen een tegengewicht voor een wereld waarin alles cerebraal is geworden, met alle gevolgen van dien. De cijfers over het aantal burn-outs liegen er niet om.' Uçar: 'Terwijl het gewoon ook wetenschappelijk bewezen is dat de stofjes die vrijkomen als je een boom omhelst ons fysiek en mentaal beter doen voelen.'

20 • 19 JUN • 21.00

Past <I Orale

Zefiro Torna

Meise, Plantentuin, 02 263 03 43

Het is niet zozeer omdat het circus in de lift zit dat CC De Factorij een gloednieuw circusfestival lanceert. Wel omdat acrobaten, magiërs en jongleurs ook anno 2022 geen onderscheid maken tussen rang en stand en dus bij uitstek geschikt zijn om mensen samen te brengen.

TEKST Tom Peeters • FOTO Phile Deprez

Iedereen is vlak voor de zomervakantie welkom op Cirkerie, het nieuwe tweejaarlijkse circusfestival in Park Mariadal in Zaventem. Toegankelijk, activerend en participatief zijn de kernwoorden waarmee het spektakel de komende weken met de nodige toeters en bellen in het straatbeeld zal worden aangekondigd. De bedoeling is om het circusfestival af te wisselen met One World, het wereldculturenfestival van De Factorij.

'Voor Cirkerie hebben we zowat alle mogelijke locaties in Zaventem onder de loep genomen, maar uiteindelijk heeft de toegankelijkheid de doorslag gegeven', zegt programmator Jozefien Muylle. 'Park Mariadal is centraal gelegen. Als we daar een circustent neerpotten, ziet iedereen dat er iets te gebeuren staat. Toevallige passanten kunnen tot op het laatste moment beslissen om een kijkje te komen nemen. Op één voorstelling na zijn alle activiteiten trouwens gratis.'

Lokale ontmoetingsplek

Omdat de focus op toegankelijkheid ligt, werden er samenwerkingen opgezet met lokale verenigingen. 'De Big Band Nothen-gem uit Nossegem opent de festiviteiten op vrijdagavond. Acrobate Lieselotte Diels, die we kennen van *Belgium's Got Talent* waarin je haar kon zien pijl en boog schieten met haar voeten, koppelen we aan dansvereniging De Gympies uit Sterrebeek. De kunstacademie van Zaventem vaardigt dan weer een jazzcombo af. Verder zijn er workshops van Circusstreken uit Erps-Kwerps, begeleidt Briana Ashley Stuart, die eerder artist-in-residence was bij De Factorij, de dansworkshop stepping en hiphop, en kan je bij Fedasil Zaventem djembé leren spelen. Zondagochtend staat er een picknick op het programma in samenwerking met de

Dienst Integratie van de gemeente. Kinderen ontbijten gratis. Zo wordt het circus tegelijk een ontmoetingsplek.'

Internationale prospectie

Voor de organisatoren is het op deze eerste editie wat experimenteren. 'We moeten nog uitzoeken of het tempo en de balans goed zit. In vergelijking met onze reguliere programmering en met One World programmeerden we wat meer internationale acts. Daarvoor trokken we op prospectie naar het straatkunstenfestival in Chassepierre, maar ook naar het buitenland. We gingen op zoek naar toffe voorstellingen en bestudeerden hoe je zo'n circusfestival productioneel aanpakt.'

Als centrale voorstelling koos het festival voor *A.Bois* van La Compagnie Tempo d'Eole, een spektakel met vijf acrobaten, twee muzikanten en drie paarden dat in totaal drie keer wordt vertoond in de blauw-gele circustent. 'Het is een woordloos sprookje over een verdwaalde houthakker dat ook heel jonge kinderen aanspreekt', zegt Muylle, die ons nog de voorstellingen aanraadt van de acrobaten van Tripote La Compagnie en van het komische duo Île O. De eerste voeren al springend en buiteland op een grote wipplank kunstjes uit met pingpongballetjes. Het tweede doet er alles aan om hangend en zwevend boven een zwembadachtige constructie droog te blijven. Hopelijk slaagt ook het publiek daar met behulp van de weergoden in, want behalve die ene voorstelling in de tent vinden alle activiteiten in openlucht plaats.

24 TOT 26 JUN

Cirkerie

circusfestival

Zaventem, op locatie, 02 307 72 72

Hoe de industriële revolutie Vilvoorde veranderde

‘Hoe meer schoorstenen, hoe welvarender’

De intrede van industriële technologie betekende meer dan louter de bouw van fabrieken. De hele samenleving veranderde. Een wandeling door Vilvoorde maakt dat vandaag nog altijd duidelijk. **TEKST** Wim Troch • **FOTO** Filip Claessens

De industrialisering veranderde het leven van de gewone man en vrouw ingrijpend. De opkomst van machines in grote fabrieken bepaalde niet alleen waar, wanneer en hoe hij werkte, maar ook waar hij woonde en hoe het leven georganiseerd werd. Kleine ambachtslieden konden niet opboksen tegen de snelheid, de kwaliteit en de kwantiteit van de productie in fabrieken. Veel ambachtslieden werden zodoende, al dan niet tegen wil en dank, arbeider.

De fabrieken stonden veelal in de steden die sterke aantrekkingspolen werden. Zo ook Vilvoorde. Door de grote tewerkstelling steeg het inwonersaantal van de stad exponentieel. In 1850 telde Vilvoorde 6.570 inwoners, vijftig jaar later was de bevolking bijna verdubbeld tot 12.992 inwoners. Zij werkten in diverse bedrijven in de textiel-, metaal-, chemie- of voedingssector. Bij de term industrie denk je automatisch aan grote fabriekshallen en hoge schoorstenen. Dat klopt gedeeltelijk, de realiteit is genuanceerder. François Van Lysebetten, bestuurslid van de Vilvoordse heemkundige kring Hertog Hendrik I: ‘Iedereen kent de grote namen zoals Delacre, Renault of Ca-va-seul, maar er waren ook heel wat kleinere bedrijven waar soms maar enkele tientallen mensen werkten.’

Tuinwijken voor arbeiders

In 1896 telde Vilvoorde al 418 bedrijven. En ook na de Eerste Wereldoorlog groeide de stad, tot in de jaren 70. Het was niet alleen in de beginnende jaren van de industriële opmars dat het bevolkingsaantal in de steden toenam. ‘De groeiende bedrijven hadden voortdurend werkvolk nodig. In eerste instantie uit Vilvoorde. Nadien kwamen de werkkrachten vanuit heel het land naar Vilvoorde afgezakt om hier te werken. Na de Eerste Wereldoorlog was er zoveel volk nodig dat Spanjaarden in de fabrieken kwamen werken. Door de burgeroorlog en de dictatuur van Franco in de jaren 30 kwamen nog meer Spanjaarden naar Vilvoorde, in die mate dat vandaag 10% van de Vilvoordenaren Spaanse voorouders heeft. In de jaren 60 kende de stad een nieuwe migratiegolf met arbeiders uit voornamelijk Marokko.’

Het was de periode van welvaart voor Vilvoorde die ook in het straatbeeld zichtbaar werd, met eind 19e eeuw de bouw van onder meer een station, een nieuw stadhuis, nieuwe lanen, scholen, een overdekte markthal. En er

kwamen meer ontspanningsmogelijkheden, met vanaf 1904 cinemazalen, een kursaal en talloze cafés. Van Lysebetten schetst de evolutie die Vilvoorde doormaakte: 'De bevolkingstoename betekende dat de stad drastisch moest veranderen. In 1851 werd de stadsomwalling afgebroken en nieuwe wijken ontstonden. Rond het station werd een nieuwe buurt aangelegd met burgerhuizen voor het kaderpersoneel. De arbeiders woonden in minder comfortabele omstandigheden. In het verdwenen begijnhof woonden arbeiders in krotten. Na de Eerste Wereldoorlog was de woningnood zo hoog dat een sociale woningmaatschappij werd opgericht. In 1920 werden in Vilvoorde de eerste sociale woningen van ons land opgericht. Bijzonder was dat in de *Vilvoordse Haard* zowel werkgevers – zoals Duché van de gelatinefabriek – als vakbonden in het bestuur zaten. Onder meer de wijk Far-West, beroemd door het liedje *Vilvoorde City* van Kris De Bruyne, werd aangelegd in tuinwijkstijl.' Een wandeling door de Far-West is een aanrader.

Wie de was buiten te drogen wilde hangen, moest goed opletten uit welke richting de wind kwam.

Ook al zijn vele huisjes verbouwd – sommige ronduit mismeeesterd, enkelen onlangs afgebroken – en ook al verdwenen de volkscafés, toch heeft de wijk zijn charme behouden. Je kunt je zo voorstellen hoe er op straat gekeerd werd, hoe socialisten en katholieken elk hun verenigingsleven uitbouwden. Maar niet alleen arbeiderswoningen werden gebouwd. In het centrum van Vilvoorde zijn ook nog enkele voormalige directeurswoningen te zien, zoals die van de directeurs van Delacre, kruitfabriek Favier of Forges de Clabecq. De grandeur van die woningen, die het prestige van het bedrijf moest weerspiegelen, staat in schril contrast met de bescheiden woonomstandigheden van hun personeel. Al waren de tuinwijken in die tijd best vooruitstrevend, met onder meer aandacht voor groen.

Aandacht voor hygiëne

Niet alleen wat betreft sociale woningen was Vilvoorde een koploper. De stad had als eerste in ons land een publieke waterleiding. Voorheen moesten mensen drinken van putwater, maar omdat er meerdere cholera-uitbraken waren geweest, werd in 1896 een waternet aangelegd. Hygiëne was een heikel punt. De werkmanshuizen van toen hadden geen badkamer. Daarom

werden openbare badhuizen ingericht. In de Vestenstraat kwam er een, en ook in de Bolwerkstraat. Vooral dat in de Vestenstraat is een pareltje. Het maakt deel uit van een school, maar op de gevel zijn de stichtende leuzen nog steeds leesbaar. *Frisch water baart frisch verstand, 'T rein en zuiver kind wordt door elk bemind of Vuile handen veroorzaken dikwijls ziekte* zijn maar drie van de spreuken die de Vilvoordenaren moesten aanzetten om oog te hebben voor persoonlijke hygiëne. Eerst was het badhuis er enkel voor de leerlingen, maar na een tijdje kon iedereen er terecht, ook de arbeiders van de cokesfabriek die net achter het badhuis lag en die verantwoordelijk was voor heel wat vuiligheid. Wie de was buiten te drogen wilde hangen, moest goed opletten uit welke richting de wind kwam.

De geur van koekjes

De vele schoorstenen met hun stinkende rookpluimen tekenden de stad. 'Maar dat werd niet als iets negatiefs gezien', weet Van Lysebetten. 'Integendeel: hoe meer schoorstenen, hoe welvarender de stad. Het was iets waar men trots op was. Iedere wijk had zo zijn eigen geur. Wie in de buurt van de Delacrefabriek woonde, had geluk. Die rook koekjes.' Je kon het erger treffen als je bijvoorbeeld in de buurt van een van de verffabrieken woonde, of in de buurt van de fabriek van Duché, waar kadavers tot gelatine werden verwerkt.

De industrie was alomtegenwoordig in het leven van de Vilvoordenaren. Ook op straat, en niet alleen door de werkplaatsen en schoorstenen, soms ook in of vlak bij woonwijken. 'Door Vilvoorde liep een privaat spoorwegnetwerk voor bedrijven: de Chemin de fer industriel. Op het hoogtepunt van de industrie waren daar 220 bedrijven op aangesloten. Op beide oevers van

het kanaal lagen sporen, maar de trein reed ook langs, over of op de gewone straten. Op sommige plaatsen zijn nog steeds stukken van de spoorlijn te zien.' Op het hoogtepunt in de jaren 50 is het spoor net 50 km lang. In 1996 stopt de activiteit, nadat de spoorlijn tien jaar lang als toeristische attractie werd gebruikt, omdat er steeds minder bedrijven op het spoornetwerk waren aangesloten.

Nieuw elan

Op het hoogtepunt van de industrialisering in de jaren na de Tweede Wereldoorlog telde de stad meer dan 30.000 arbeiders. Vanaf de jaren 70 sloot evenwel de ene fabriek na de andere. Dat zorgde telkens voor een schok, stakingen en betogingen. De sluiting van Delacre, maar vooral die van Renault, staat in het geheugen gegrift. 'Nog steeds zijn er Vilvoordenaren die geen koekjes van Delacre willen eten of die geen Renault willen kopen', weet Van Lysebetten.

Net zoals de komst van de fabrieken de stad had veranderd, veranderde de stad ook bij de exodus van de werkgevers. De grote fabriekslodsen werden verlaten, bedrijventerreinen werden gesaneerd. Langs het kanaal verrezen appartementsgebouwen. De industriële banen verdwenen, banen in de dienstensector en de media kwamen in de plaats. Kantoorgebouwen werden gebouwd, maar niet meer langs de spoorlijn of het kanaal, wel in de buurt van de autosnelwegen – de Ring en de E19 – die vanaf de jaren 70 werden aangelegd.

Na het vertrek van de grote bedrijven likte de stad zijn wonden, maar vond de laatste jaren een nieuw elan, met onder meer een nieuwe woonwijk langs het kanaal. De havenkraan van Koekoek is vandaag zowat het enige dat nog herinnert aan de grote bedrijvigheid van weleer. 'De stank is weg. De stad is veel properder geworden', besluit Van Lysebetten.

DE 'Je mehr Schornsteine, desto wohlhabender'

Auf dem Höhepunkt der industriellen Revolution prägten die vielen Schornsteine mit ihren stinkenden Rauchfahnen das Stadtbild von Vilvoorde. „Das wurde nicht als etwas Negatives gesehen. Im Gegenteil: Je mehr Schornsteine, desto wohlhabender die Stadt. Jedes Viertel hatte auch seinen eigenen Geruch. Diejenigen, die in der Nähe der Delacre-Fabrik wohnten, hatten Glück. Er roch nach Keksen,“ erzählt François Van Lysebetten, Vorstandsmitglied des Vilvoor-

der Heimatkundekreises Hertog Hendrik I. Wer in der Nähe einer der Farbenfabriken wohnte oder in der Nähe der Fabrik, in der Kadaver zu Gelatine verarbeitet wurden, konnte es schlechter treffen. Auf dem Höhepunkt der Industrialisierung in den Jahren nach dem Zweiten Weltkrieg hatte die Stadt mehr als 30.000 Beschäftigte. Ab den 1970er Jahren wurde jedoch eine Fabrik nach der anderen geschlossen. Dies führte jedes Mal zu Schocks, Streiks und Demonstrationen.

CLARA SOLA (7/6)

LITERATUUR

VR · 17 JUN · 14.00 EN 20.30
Het volmaakte geluk bestond

Jos Essers & pianist Daniel Verstappen
 Tombeek, kasteel Ter Deck,
 02 657 31 79

MUZIEK

1 EN 2 JUN · 18.30
Wunderkammer #3

Grimbergen, CC Strombeek,
 02 263 03 43

VR · 3 JUN · 20.00
Raymond 70

Raymond van het Groenewoud
 Zaventem, CC De Factorij,
 02 307 72 72

MA · 6 JUN · 14.00
Thé Dansant met Ellis & Doran

Tervuren, CC De Warandepoort,
 02 766 53 47

VR · 10 JUN · 17.00
Nerorock afterwork

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

ZA · 11 JUN · 19.30
Satinder Sartaa

Zaventem, CC De Factorij,
 02 307 72 72

ZO · 12 JUN · 11.00
Tamala

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

WO · 15 JUN · 20.30
Soulsister

Grimbergen, CC Strombeek,
 02 263 03 43

DO · 16 JUN · 20.30
Otto Kintet

Grimbergen, CC Strombeek,
 02 263 03 43

ZO · 19 JUN · 21.00
Past <I Orale

Zefiro Torna
 Meise, Plantentuin,
 02 263 03 43

PODIUM

THEATER

ZA · 4 JUN · 20.30
In topform!

Muziektheater De Kolonie
 Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA · 4 JUN · 20.00
Fame

Musicalia
 Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

VR · 10 JUN · 20.30
De Nijl is in Caïro aangekomen

Cie De Koe
 Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

17 EN 18 JUN · 20.30, 14.30 & 20.30
Boeren

Katrien Pierlet, Gert Jochems & Hans Van Cauwenberghe
 Zaventem,
 op locatie: Silsomhof (Erps-Kwerps),
 02 307 72 72

KIDS

WO · 1 JUN · 14.00
No Way Back

Duo Berlingo
 Drogenbos, GBS De Wonderwijzer,
 02 333 05 70

ZA · 18 JUN · 19.00
Quinnie & Quinn (+6j)

Dimitri Leue, Inge Paulussen & Jonas Leemans
 Overijse, CC Den Blank,
 02 687 59 59

ZA · 18 JUN · 10.00
Vakantie (+8j)

Ateljee Kadee
 Sint-Genesius-Rode,
 GC de Boesdaalhoeve,
 02 381 14 51

19 JUN · 11.00 EN 15.30
De Stadsboerin (4-8j)

Lady Angelina
 Zaventem, op locatie: Silsomhof (Erps-Kwerps),
 02 307 72 72

VR · 24 JUN · 15.30
Gamebeek junior (8-13j)

Just4Fun
 Linkebeek, GC de Moelie,
 02 380 77 51

24, 25 EN 26 JUN · 19.00 EN 15.00
Pentacordeon (+7j)

Studio Orka
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
 02 255 46 90

ZO · 26 JUN · 11.00
Startfeest Schatten van Vlieg

met o.a. De Bende, Baba Yega en Mathias Vergels (19u)
 Drogenbos, GC de Muse,
 02 333 05 70

HUMOR

DO · 2 JUN · 20.30
DNA

Lieven Scheire
 Overijse, CC Den Blank,
 02 687 59 59

2, 3, 4, 5 JUN · 20.00 EN 15.00
Pas op voor de kleine

Vrij en Blij
 Asse, Oud Gasthuis,
 02 456 01 60

Niet mijn apen, niet mijn circus

Wim Helsen
DO · 9 JUN · 20.30
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30
12 EN 13 JUN · 20.30
 Grimbergen, CC Strombeek,
 02 263 03 43

DO · 9 JUN · 20.30
Welcome to the Rebellion!

Michael Van Peel
 Overijse, CC Den Blank,
 02 687 59 59

ZA · 11 JUN · 20.00
Piv verenigt!

Piv Huvluv
 Grimbergen, CC Strombeek,
 02 263 03 43

17 EN 18 JUN · 20.30
Speech

Wouter Deprez
 Grimbergen, CC Strombeek,
 02 263 03 43

ZA • 25 JUN • 20.30

25 jaar Scala

Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

ZA • 25 JUN • 17.00

De reis om de wereld in 80 minuten

Popkoor Maggie's Melody
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO • 26 JUN • 17.00

Christoff live

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

3 EN 4 JUN • 20.30

Trekvogels

3-delige documentaire
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZO • 5 JUN • 20.00

Nowhere

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI • 7 JUN • 20.30

The Duke

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263
03 43

DI • 7 JUN • 20.30

Clara Sola

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI • 7 JUN • 20.00

La vita è bella

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZO • 12 JUN • 20.00

Drive my car

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI • 14 JUN • 20.30

Vortex

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263
03 43

DI • 14 JUN • 20.30

The Duke

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO • 19 JUN • 20.00

Licorice Pizza

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

KRISTOF VERBRUGGHE (17/6 TOT 7/10)

© KRISTOF VERBRUGGHE

DI • 21 JUN • 20.30

Flee

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI • 21 JUN • 20.30

Belfast

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO • 23 JUN • 13.30

Sprakeloos

Ciné Café
Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

DI • 28 JUN • 20.30

Elisabeth

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

1 JUN TOT 5 SEP

Matra II

Marilyn De Smet
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

3 TOT 26 JUN

Eindejaarstentoonstelling

Kunstacademie August De Boeck
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

TOT 5 JUN

Laatbloeiersacademie

overzichtsexpo
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

8 JUN TOT 21 JUL

Vivian Maier. Zelfportretten

Brussel, Bozar,
www.bozar.be

8 TOT 27 JUN

Eindejaarstentoonstelling

Kunstacademie 't Meiboompje
Alseberg,
CC de Meent,
02 359 16 00

17 JUN TOT 7 OKT

Kristof Verbrugghe

fotografie
Wemmel,
cafeteria WZC Hestia,
02 460 73 24

25 JUN TOT 3 JUL

Tussen orde en chaos

Hommage aan Malou Van Braeckel
Jezus-Eik,
GC de Bosuil,
02 657 31 79

TOT 30 JUN

Vera Ghys. Schilderijen

Kam kiest voor Kunst
Wezembeek-Oppem,
cafeteria GC de Kam,
02 731 43 31

TOT 15 JUL

Awakening

Nele Van Canneyt
Zaventem,
CC De Factorij,
02 307 72 72

TOT 25 SEP

Van privé naar publiek. Collectie Thomas Neiryneck

Drogenbos, FelixArt,
02 377 57 22

TOT 30 SEP

Biënnale Natura Inspiratus

Meise, Plantentuin,
www.plantentuinmeise.be

TOT 9 OKT

Yawning Stones

Michel François & Douglas Eynon
Grimbergen,
Prinsenbos,
02 263 03 43

DO • 2 JUN • 14.00

Dijle- en Laanevallei

Huldenberg, parking Potterstraat,
www.ngz.be

DI • 7 JUN • 10.00

Bosuilen-wandeluurtje

Jezus-Eik, GC de Bosuil,
02 657 31 79

DO • 9 JUN • 14.00

Doode Bemde

Huldenberg,
parking Sint-Rochuskapel,
www.ngz.be

© FILIP CLAESSERS

REPAIR CAFÉ (26/6)

ZO · 12 JUN · 14.00
Van straten en bomen
 Dilbeek,
 gemeentehuis,
 02 466 20 30

DO · 16 JUN · 14.00
Hippodroom Bosvoorde & Terkamerenbos
 Ukkel,
 parking Hippodroom,
 www.ngz.be

ZA · 18 JUN · 19.30
Stille getuigen van het verdwenen Kapucijnenklooster
 midzomerwandeling
 Tervuren,
 sportcomplex Diependal,
 heemkundetervuren@gmail.com

VARIA

VR · 3 JUN · 20.00
Café Combiné
 Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZA · 4 JUN · 20.00
Dansavond met Starfighter & dj Martin
 Hoeilaart,
 GC Felix Sohie,
 02 657 05 04

Kijk! Ik fiets!
ZA · 4 JUN · 14.00
 Linkebeek, GBS De Schakel,
 02 380 77 51

ZA · 4 JUN · 10.00
 Kraainem, GC de Lijsterbes,
 02 721 28 06

4, 5 EN 11 JUN · 20.30 EN 14.00
Een bijzondere reis
 Ekseeko
 Jezus-Eik, GC de Bosuil,
 02 657 31 79

ZA · 11 JUN · 20.00
Boesdaalquiz
 Sint-Genesius-Rode,
 GC de Boesdaalhoeve,
 02 381 14 51

Het beste van de Bonski's
 De Bonski's
DO · 16 JUN · 13.30 EN 20.00
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
 02 255 46 90

DO · 23 JUN · 19.30
 Overijse, CC Den Blank,
 02 687 59 59

VR · 17 JUN · 9.00
Sporteldag
 Kraainem, GC de Lijsterbes,
 02 721 28 06
 Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
 02 731 43 31

ZA · 18 JUN · 15.00
Aster Berkhof, 102j. nieuwsgierigheid
 Karel Michiels
 Asse, Oud Gasthuis,
 02 456 01 60

ZA · 18 JUN · 14.00
30j. milieuraad
 Hoeilaart, GC Felix Sohie,
 02 657 05 04

ZO · 19 JUN
Dag van de Beiaard
 Frank Alaerts (accordeon)
 & Twan Bearda (beiaard)
 Grimbergen,
 www.beiaardvriendengrimbergen.be

DO · 23 JUN · 14.00
Duel Arena
 Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
 02 731 43 31

DO · 23 JUN · 20.00
Dag van de mantelzorg
 Kees Koenen
 Hoeilaart, GC Felix Sohie,
 02 657 05 04

24 TOT 26 JUN
Cirkerie
 circusfestival
 Zaventem, op locatie,
 02 307 72 72

ZO · 26 JUN · 14.00
Repair Café
 Linkebeek, GC de Moelie,
 02 380 77 51

Vivian Maier

Zelfportretten van een mysterieuze straatfotografe

Het levensverhaal van Vivian Maier (New York, 1926 – Chicago, 2009) is even intrigerend als haar fotografisch werk. Bozar toont het gezicht van de mysterieuze straatfotografe die haar imposante levenswerk tot na haar dood verborgen hield.

TEKST Michaël Bellon • FOTO Vivian Maier

Voor haar dood had nauwelijks iemand van Vivian Maier gehoord. Ze bracht haar leven anoniem door als alleenstaande, intellectuele, teruggetrokken vrouw die vanaf het begin van de jaren 50 verschillende decennia voornamelijk als nanny aan de slag was bij gezinnen waar ze woonde. Pas vlak voor haar dood, in 2007, gebeurde er iets dat je normaal alleen in films ziet. Ene John Maloof kocht op een veiling een paar dozen met filmrolletjes en negatieven, afkomstig uit de inboedel van Maier, die was gevonden in een opslagplaats voor meubelen in noordwest Chicago. Tot Maloofs verbazing bleken de foto's die hij op de kop had getikt van een bijzondere kwaliteit en gingen ze ook ver terug in de tijd. Hij slaagde erin nog andere verspreid geraakte foto's van Maier te bemachtigen en hij begon de foto's te inventariseren en af en toe op het internet te plaatsen. De rest is geschiedenis.

Snapshots van het alledaagse

De foto's die Maier in de tweede helft van de

twintigste eeuw met haar Rolleiflex of Leica had genomen, konden veel mensen bekoren. Maier had er tijdens haar leven wel meer dan 100.000 genomen. Snapshots van het alledaagse leven, maar ook meer gestileerde beelden, in zwartwit en in kleur, aangevuld met nog eens heel wat Super 8 en Super 16 films. Maloof ontwikkelde de talloze filmrolletjes die Maier omwille van haar bescheidenheid en geldgebrek nooit zelf had ontwikkeld. Over die fascinerende ontdekkingstocht maakte hij in 2013 ook de documentaire *Finding Vivian Maier*, die genomineerd werd voor een Oscar.

Het spel van de fotografe

Het werk van Maier is in de eerste plaats een schoolvoorbeeld van Amerikaanse straatfotografie en biedt een ruime kijk op het dagelijkse leven in het Chicago, New York en Los Angeles van de tweede helft van de twintigste eeuw. De expo in Bozar draait om een tachtigtal zelfportretten van Maier, een belangrijk onderdeel van haar werk. De expo zoomt in op de mysterieuze persoonlijk-

heid van een fotografe die speelt met spiegels, schaduwen, doorkijkjes en dubbelbeelden, en zo telkens weer die uiterlijk onbewogen, gedreven, maar geconcentreerde en trefzekere vrouw laat zien, met haar hoedje, haar korte coupe, haar eenvoudige kleding en haar camera om haar nek. En bijna nooit staat Maier alleen op die foto's. Ze fotografeert zichzelf altijd in haar omgeving: een inmiddels verdwenen Amerika. De zelfportretten dragen alleen maar bij aan het enigma van de geheimzinnige vrouw die zelf nooit geweten heeft welke faam haar werk zou genieten.

Over haar leven is trouwens nog altijd weinig geweten. Als dochter van een Franse moeder en een Oostenrijkse vader pendelde ze met haar moeder nog enkele keren tussen de Franse Alpen en de Verenigde Staten voor ze nanny werd. De kinderen van de gezinnen waar ze als oppas in dienst was omschreven haar later als een soort Mary Poppins, een verstandige vrouw met uitgesproken politieke ideeën en een liefde voor cinema, die zodra ze vrije tijd had met haar camera de straat optrok om foto's te nemen die ze vervolgens aan niemand liet zien. Op latere leeftijd raakte ze verarmd en vereenzaamd en moest ze geholpen worden door volwassen geworden kinderen waarop ze vroeger had gepast. Vandaag vindt haar werk onderdak in de grootste musea.

8 JUN TOT 21 JUL

Vivian Maier. Zelfportretten

Brussel, Bozar, www.bozar.be

Meriama
Boukhriss

‘Probeer een goed mens te zijn’

‘Ik ben fier Vilvoordenaar te zijn’, zegt Meriama Boukhriss met veel overtuiging. Het belet haar niet om evenzeer trots te zijn op haar Marokkaanse wortels. En niet te vergeten, de Javaanse achtergrond van haar man Karim.

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

DE FAVORIETEN VAN...

Mooiste plek in Marokko
Casablanca.

Favoriet gerecht
Rfissa (stukjes kip in een soort van pannenkoek).

Mooiste herinnering
De zomervakanties bij de familie in Marokko.

Meriama Boukhriss is geboren en getogen in Vilvoorde. Haar vader verliet in de jaren 60 zijn geboorteland Marokko om in Frankrijk, en later in de mijnen in Genk, te komen werken. Die stap bracht hem een paar jaar later naar Vilvoorde waar hij aan de slag ging bij het staalbedrijf Forges de Clabecq. In die periode kwam zijn vrouw naar België en ze begonnen hier een nieuw leven. Samen kregen ze vijf kinderen, maar voor Boukhriss zijn ze altijd met acht geweest. ‘Mijn vader was weduwnaar met drie kinderen wanneer hij mijn moeder leerde kennen. We zijn opgegroeid als één groot gezin van acht. Pas op mijn veertiende kwam ik erachter dat mijn twee zussen en broer een andere moeder hadden. Ik had het nooit zo aangevoeld.’

Vrijgevigheid

Tijdens het jaar leidt ze een druk leven. Ze heeft een voltijdse baan en is daarnaast ook mama van een zoon (6)

EN Fear of the unknown

Meriama Boukhriss from Vilvoorde leads a busy life throughout the year, working full time, and being the mother of a son (6) and daughter (5). It is often a bit of a juggling act trying to get everything done. Luckily, she has the summer holidays to recharge her batteries. As for the values she would like to pass on to her children, ‘The same values our parents gave us. Trying to be a good person. Always doing your best. Working hard.’ Boukhriss is also very much in favour of other fundamental values. ‘Compulsory education, gender equality, the freedom to say what you think,...’ She thinks it’s a pity that a lot of people in our society are still ruled by a fear of the unknown. She calls for people to be more willing to listen and adopt an open-minded attitude.

en een dochter (5). Het is vaak jongleren om alles gedaan te krijgen. Gelukkig kan ze rekenen op haar man om af en toe in te springen. En zijn er de zomervakanties om nieuwe energie op te doen. ‘Haast elke zomer gaan we naar Marokko. Tussen mijn 20 en 28 jaar heb ik daar een uitzondering op gemaakt. Het was een periode waarin ik andere delen van de wereld wilde zien. Nu weet ik dat tijd doorbrengen bij mijn familie in Marokko me veel deugd doet.’ Wat valt er haar op wanneer ze in Marokko verblijft? ‘Mijn vader komt uit een dorp in de saffraanstreek, mijn moeder uit de regio van de olijven. In beide streken is de vrijgevigheid van de mensen bijzonder groot. Ook al hebben ze het materieel niet zo breed, toch houden ze ervan om het weinige dat ze hebben, te delen.’

Laat een kind een kind zijn

Haar echtgenoot Karim is geboren en getogen in Nederland. Zijn ouders zijn afkomstig van het Indonesische eiland Java. ‘Ik zie heel wat gelijkenissen in de waarden die we van thuis meekregen. Bij ons staat de familie centraal. Onze beide moeders besteden veel tijd aan het bereiden van allerlei lekkere gerechten, want als de familie langskomt, dan is het feest. Wat even wennen was: bij ons thuis zitten we met het hele gezin aan tafel om te eten. Bij Karims familie staat het eten op tafel, zodat je je kunt bedienen, maar je gaat zitten waar je wil.’

Kinderen en kleinkinderen zijn de grootste schat die je hier op aarde kunt verwerven. ‘In Java noemt men kleinkinderen *poetoes*. Hoe meer *poetoes* je hebt, hoe rijker je bent. Het sluit aan bij de Marokkaanse visie op kinderen. Wij doen alles wat we kunnen om onze kinderen een beter bestaan te geven. Wij vinden het belangrijk om een kind een kind te laten zijn, zodat ze zo lang mogelijk van een onbezorgde kindertijd kunnen genieten.’

Welke waarden ze aan haar kinderen wil doorgeven? ‘Dezelfde waarden die onze ouders ons meegaven. Probeer een goed mens te zijn. Doe altijd je best. Werk hard.’ Boukhriss is ook grote fan van een aantal andere fundamentele waarden. ‘De schoolplicht, de gelijkheid tussen man en vrouw, de vrijheid om te kunnen zeggen wat je denkt,...’ Ze vindt het wel jammer dat er in onze samenleving nog steeds heel wat angst voor het onbekende bestaat. Ze pleit voor wat meer luisterbereidheid en openheid. Vilvoorde ruilen voor een andere plek? ‘Nee. Ik ben fier om Vilvoordenaar te zijn. Onze jaarmarkt en Troostkermis, de jaarlijkse carnavalstoet,... dat is toch de max, niet?’